

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

de AAMBINDER

Een eenvoudige boerenknecht, maar van God geleerd [p.6]

Gereformeerde Gemeente Veenendaal

In navolging van ds. W. den Hengst sluiten zo'n 870 leden en doopleden van de Gereformeerde Kerk te Veenendaal zich in 1913 aan bij de Gereformeerde Gemeenten. In 1914 betrekken zij een nieuw kerkgebouw aan de Hoofdstraat. Nadat ds. R. Kok zich in 1950 met de gemeente aan het kerkverband heeft onttrokken, wordt er op 20 november 1956 opnieuw een Gereformeerde

Gemeente geïnstitueerd. Na geruime tijd in verenigingsgebouw 'Eltheto' te hebben gekerkt, wordt er in 1964 een nieuwe kerk aan De Schothoek in gebruik genomen. In 1998 wordt het huidige kerkgebouw betrokken. De 'Adventkerk' telt 2200 zitplaatsen. Sinds 2012 wordt de gemeente gediend door ds. B. Labee. Het aantal leden en doopleden bedraagt 2218.

08/02/2018
jaargang 96

nr **19**

De armen van geest

Gods kinderen zijn arm en toch rijk! Arm in zichzelf, maar rijk in hun Koning. Daarvan spreekt Christus in de eerste zaligspreking: ‘Zalig zijn de armen van geest; want hunner is het Koninkrijk der hemelen’.

Zalig zijn de armen van geest.

Matthéüs 5:3

Deze eerste zaligspreking is als het ware de samenvatting van alle zaligsprekingen. Ook van de andere geldt dat het gaat om de geestelijke gestalten van Gods kinderen. In de zaligsprekingen heeft de Heere Jezus de kenmerken gegeven van de onderdanen van het Koninkrijk Gods. Het zijn in de eerste plaats de armen van geest. Het gaat hier om een geestelijke zaak. Het gaat om hun innerlijk voor God, zoals er ook van hen staat: reinen van hart. De kanttekeningen van de Statenvertaling zeggen zo eenvoudig: Dat is ‘...nederig en gebroken van hart, die hun nietigheid verstaande, een klein gevoel van zichzelf hebben, steunende alleen op de genade Gods in Christus Jezus’.

Bedel-arm

Het grondwoord kan vertaald worden met bedel-arm. Gods kinderen zijn dus in geestelijk opzicht ‘bedelaars’. Het zijn mensen, die het van genade moeten hebben. Van zichzelf hebben ze geen rechten of aanspraken. Christus stelt hen tegenover de Farizeeërs die recht-hebbende mensen waren. Zij waren in zichzelf rijk en verrijkt en hadden geens dings gebrek. Terwijl ze niet wisten, dat zij ellendig, jammerlijk, arm, blind en naakt waren. Die geest kwam je ook tegen in Laodicéa (Openb. 3). Die geest kom je nog wel tegen: het zijn recht-hebbende mensen, die niets verstaan van geestelijke armoede. Ze krijgen de ene tekst na de andere. Ze hebben hun zakken vol met beloften. Maar er is een volk op aarde, dat vanuit de doorleefde armoede geen rechten voor God heeft. Ze zuchten onder de verdorvenheid. Ze zijn in zichzelf arm en ellendig. Zijn wij daar ook reeds achter gekomen? Van nature verstaan wij dat niet. We verkiezen de rijkdommen van de wereld boven de armoede van Gods volk. McCheyne zegt ervan:

‘...in mijzelve zo rijk’. Maar door de arm-makende bediening van de Geest worden ze zondaar voor God. Hoe wonderlijk te moede is het hen als God de liefde Gods in het hart komt uit te storten. De blijdschap is onuitsprekelijk als ze mogen ervaren dat ze nog zalig kunnen worden. Toen hebben ze met Maria gezongen: ‘armen heeft Hij met goederen vervuld...’. Ze hebben uitgeroepen: ‘weg wereld, weg schatten; Gij kunt niet bevatten, hoe rijk of ik ben’.

In het armenhuis

Ook na ontvangen genade komen ze er echter achter wie ze zijn en blijven in zichzelf. Ze moeten meer en meer hun armoede inleven. Ze komen in het armenhuis terecht. Hoe hebben ze geprobeerd om voor God te leven. Ze dachten steeds rijker te worden met de ontvangen weldaden. Meer kracht tegen de zonde te ontvangen. Maar in plaats van rijker kwamen ze in het klaaghuis terecht: ze ondervonden een strijd tussen de oude en de nieuwe mens. Ze moeten zuchten onder de kracht van de verdorvenheid van het vlees. Vroeger hebben ze andere tijden gekend, maar het is nu zover weg. Ze worden armer en armer. Maar juist in de armoede komt Christus Zich te openbaren. Wat een wonder, toen ze het Evangelie der zaligheid voor armen hoorden verkondigen. Daartoe is Christus gekomen. Die van Zichzelf getuigde in Lukas 4:18: ‘De Geest des Heeren is op Mij, daarom heeft Hij mij gezalfd, Hij heeft Mij gezonden om de armen het Evangelie te verkondigen’.

In Jesaja 61 lezen we van de zachtmoedigen. Dat betekent: neergebogen en ellendig in geestelijk opzicht. Het zijn dezelfde mensen als in onze tekst. Daartoe is Christus gekomen. Daartoe wilde Hij arm worden, daar Hij rijk was. Hij wilde gelegd worden in Bethlehems stal. Hij wilde alles missen. Opdat gij door Zijn armoede zoudt rijk worden. Hij is de weg gegaan van gehoorzaamheid en werd tenslotte arm en naakt aan het kruis gehangen. Maar dat alles om de schatten voor Zijn kerk te verwerven. Genade overvloedige. Genade van schuldvergeving en afwassing van zonden, vernieuwing door Zijn Geest, aan-neming tot kinderen, heerlijkmaking.

ds J.B. Zippro,
Haren (Gron.)

In dit nummer

- 6** Een eenvoudige boerenknecht, maar van God geleerd [1]
- 10** Uit vroegere jaren: Woorden als pijlen
- 20** Afgunst en geestelijke jaloezie

- 2** De armen van geest
3 De aanspraak in het Gebed des Heeren [6]
4 Commentaar: Twaalf stellingen over Israël
5 New calvinism oogt orthodox [1]
7 Dichterbij Dordt
8 Commissie van Advies inzake seksueel misbruik
9 Liefdevol onderwijs
11 Boekennieuws
12 Jeugdrubriek
13 Kerknieuws
14 Berichten
15 Kerkdiensten

De aanspraak in het Gebed des Heeren [6]

Geestelijk Koninkrijk

Dan volgt een belofte: want hunner is het Koninkrijk der hemelen. Dat is de toezegging van de Zaligmaker. Dat Koninkrijk is een géestelijk Koninkrijk. Het is niet van deze wereld. De satan heeft de heerlijkheid van de koninkrijken der wereld getoond. Maar de Heere heeft deze verzoeking voorzien. Hij heeft deze rijken afgewezen. Het Koninkrijk is niet hier of daar. Maar binnen in u!

Van nature staan wij buiten dat Koninkrijk. We lezen in het doopsformulier: 'Wij kunnen in het Rijk Gods niet komen, tenzij wij van nieuws geboren worden'. Wedergeboorte is dus noodzakelijk, door geboorte uit water en geest.

Welke Koning dienen wij? Dienen we de vorst der duisternis? Lezers, jongens en meisjes, wie dienen jullie? Jullie dragen het teken van de rijkdom in Christus aan je voorhoofd. Jullie kennen het voorbeeld van de rijke jongeling. Hij had vele goederen. Hij was zeer vroom en godsdienstig. Alle geboden had hij onderhouden. En toch, hij zat vast aan zijn rijkdom! Christus vroeg iets wat voor hem onmogelijk was. En zo ging hij tenslotte bedroefd heen.

Zonder Christus ben je de armste op de wereld. Maar hier zegt Christus: wat is de ware rijkdom? Wat is het ware geluk? De schatten en genoegens van deze wereld maken ons niet gelukkig. Maar die ongelukkigen en armen in zichzelf, die zijn rijk in een Ander. Christus is hun rijkdom. In zichzelf blijven ze een ellendig en arm volk. Arm aan gerechtigheid. Arm aan heiligheid. Arm aan gebed. Arm aan wijsheid. Maar die zullen op de Heere vertrouwen! En de rijken dan? Tegenover het 'zalig' van Mattheüs 5 staat het 'wee' van Lukas 6:24. 'Maar wee u, gij rijken, want gij hebt uw troost weg'. Maria zong: 'Rijken worden ledig weggezonden'.

Wat kunnen we van de schatten van deze wereld meenemen als we op ons sterfbed liggen? We moeten alles achterlaten. Maar gelukkig volk, want voor hen is het Koninkrijk van God. Dat is de rijke erfenis die hen ten deel zal vallen. Wat een gelukkig volk. Eeuwig gelukkig!

Thomas Watson

'Onze Vader, Die in de hemelen zijt.'

B. Het tweede deel van de aanspraak luidt: 'Die in de hemelen zijt.'

Er staat dat God in de hemel is, niet omdat Hij daar ingesloten is, alsof Hij nergens anders zou zijn; want: 'de hemel der hemelen kan U niet begrijpen' (1 Kon. 8:27). Maar de betekenis is dat Hij voornamekelijk Zijn residentie heeft in wat de apostel 'de derde hemel' noemt, waar Hij het meest Zijn heerlijkheid vertoont aan heiligen en engelen (2 Kor. 12:2).

Wat kunnen wij leren van het feit dat God in de hemel is?

1. Dat wij in het gebed ons gemoed moeten verheffen boven de aarde. God kan alleen worden aangesproken als zijnde in de hemel. Hij heeft nog nooit het verzoek van een ziel geweigerd, die tot in de hemel opsteeg om het te vragen.
2. Wij leren daaruit Zijn soevereine macht. 'Door deze woorden leren wij dat alle dingen onder Zijn bestuur staan' (Calvijn). 'Onze God is toch in de hemel, Hij doet al wat Hem behaagt' (Ps. 115:3). In de hemel regeert Hij over het heelal en beschikt Hij hier beneden alle gebeurtenissen zó dat ze voor Zijn kinderen ten goede komen. Als Zijn kinderen in gevaar of benauwdheid zijn en geen weg ter ontkoming zien, zendt Hij van de hemel en helpt hen. 'Hij zal van den hemel zenden en mij verlossen' (Ps. 57:4).
3. Wij leren daaruit Zijn heerlijkheid en majesteit. Hij is in de hemel, daarom is Hij met het licht bedekt. Hij is 'bekleed met heerlijkheid' (Ps. 104:1). Hij is ver verheven boven alle aardse vorsten, zo ver als de hemel is boven de aarde.
4. Wij leren daaruit Zijn alwetendheid. Alle dingen zijn naakt en geopend voor Zijn oog (Hebr. 4:13). Mensen smeden samenzweringen tegen de Kerk, maar God is in de hemel en zij kunnen niets doen of Hij ziet het. Als iemand boven op een toren of een hoog gebouw zou staan, kon hij alle mensen beneden zien. God in de hemel ziet, als op een toren of een hoog gebouw, alle handelingen der mensen. De goddelozen verwonden de rug van de rechtvaardige en gieten er dan azijn in, maar God schrijft hun wreedheid in Zijn boek. 'Ik heb zeer wel gezien de verdrukking mijns volks' (Ex. 3:7).
God kan uit de hemel donderen over Zijn vijanden. 'De HEERE donderde in den hemel (...), en Hij zond Zijn pijlen uit en verstrooide hen; en Hij vermenigvuldigde de bliksemen en verschrikte hen' (Ps. 118:14,15)

(wordt vervolgd)

Uit: "Het Gebed des Heeren" van Thomas Watson (uitg. Gebr. Koster, Barneveld, 1999).

Twaalf stellingen over Israël

Op 25 januari overhandigde de heer P. van der Hoff, voorzitter van Christenen voor Israël, twaalf stellingen aan de heer A. Bijl, lid van het moderamen van de PKN. Deze stellingen hebben betrekking op de plaats van Israël in Gods heilsplan. Het aantal van twaalf stellingen heeft te maken met het getal twaalf dat veel in de Bijbel voorkomt. Ook belijdt de kerk der eeuwen in twaalf artikelen haar geloof.

ds. W. Silfhout,
Capelle aan den
IJssel

Als reden voor de publicatie van deze stellingen (zie RD 26-1-2018) wordt genoemd dat er aan de belijdenis van de kerk iets ontbreekt. De verkiezing van Israël waar de Bijbel van spreekt, Gods verbonden met Israël, het koningschap van Christus op de troon van David, het herstel van Israël en zo van heel de schepping, dit alles blijft buiten beeld, zo stelt men. Uitdrukkelijk wordt erop gewezen dat de stellingen niet in de plaats komen van welke belijdenis dan ook, maar zijn bedoeld als een aanzet om verder te denken over de wezenlijke Bijbelse verkondiging ten aanzien van Israël en het Koninkrijk.

Gods heilsplan

Onze gereformeerde belijdenisgeschriften zwijgen inderdaad over Gods heilsplan met het oude bondsvolk. In de tijd waarin deze belijdenisgeschriften zijn opgesteld, was de plaats van Israël niet zozeer een

discussiepunt. De strijd ging vooral over de kernwaarden van het christelijk geloof: de rechtvaardiging van de goddeloze door een geschonken geloof. Die kernwaarheid blijft altijd gelden, hoe we ook denken over de plaats van Israël. Nu zal men er mij vanuit de kring van Christenen voor Israël gelijk op wijzen dat de plaats van Israël in het heilsplan van God een zeer belangrijke zaak is. Als we de Romeinenbrief op de juiste wijze verstaan, dan geloven we toch dat de vervulling van de beloften van God voor Israël tot zegen zal zijn voor de kerk? Dat is zeker waar. De uitspraken in Romeinen 9-11 zijn daarover duidelijk. Maar we moeten wel bescheiden zijn bij het duiden van deze beloften voor de toekomst. We weten slechts ten dele. In een toelichting zei Cvl-bestuurslid ds. C.G. Kant: 'De Joden verwachten de Messias zoals Die aangekondigd is in het Oude Testament. Ik denk dat we het uiteindelijk

over Dezelfde hebben.' Daar gaan onze wegen uiteen. Christus, als Degene Die is aangekondigd in het Oude Testament, is gekomen. Het gaat niet om een Messias Die nog komen moet.

Instemming

Het is verleidelijk om elke stelling te bespreken. Met sommige stellingen kunnen we van harte instemmen. Zo met stelling 12: 'Wij geloven dat de vernieuwing van alle dingen uiteindelijk en definitief zal plaatsvinden. De schepping zal bevrijd worden van de slavernij van het verderf om te komen tot de vrijheid van de heerlijkheid van de kinderen van God. En God zal zijn alles en in allen.' En als in stelling 3 wordt beleden dat de kerk niet in de plaats van Israël is gekomen, dan sluit dat aan bij het feit dat ook onze gemeenten afstand genomen hebben van de vervangingsgedachte. Die instemming is er ook met stelling 6 over de trouw van de Heere aan al de verbonden die Hij met Israël gesloten heeft, maar ook aan de beloften die Hij aan de gemeente van Jezus Christus heeft gegeven. We zouden sommige dingen anders hebben verwoord, maar stelling 5 die spreekt over het geheimenis van een gedeeltelijke verharding over Israël omwille van ons, sluit aan bij Romeinen 11:25.

Schuldbelijdenis

Er zijn ook stellingen die we niet voor onze rekening zouden willen nemen. Als voorbeeld stelling 7, vooral dit deel: 'Wij geloven dat de christenheid schuld moet belijden voor alle daden van antisemitisme in het verleden begaan...' Reeds eerder heb ik betoogd dat het maken van excuses voor wat de Joden in de loop van de geschiedenis is aangedaan, niet bijdraagt aan de verhouding tussen christendom en jodendom. Dat we daar afstand van nemen moge duidelijk zijn, maar schuld belijden doe je daar waar schuld is en schuld gevoeld wordt. Het is maar zeer de vraag of de Joden daarop zitten te wachten. Wat heeft een schuldbelijdenis van de christenheid, wat dat ook is, voor waarde? Afstand nemen van de verschrikkelijke dingen die gebeurd zijn, mag niet op zichzelf staan, maar moet ons er toe brengen de Joden tot jaloersheid te verwekken.

Ook de stellingen die spreken over een herstel van het Joodse volk in het Beloofde Land en de centrale plaats van Jeruzalem daarin, roepen de nodige vraagtekens op. Men is daarin wel erg stellig. Wie zal zeggen wat de Heere zal doen? We moeten maar bescheiden blijven.

New calvinism oogt orthodox

G. Roos,
Kampen

De Engelse theoloog D.M. Lloyd-Jones (1899–1981) had veel invloed binnen de evangelische beweging in Engeland. In de afscheidsbundel voor W. B. Kranendonk als hoofdredacteur van het Reformatorisch Dagblad schreef dr. H. van den Belt: 'In de afgelopen decennia is de rol van Lloyd-Jones en andere oudere evangelicals min of meer overgenomen door mensen als Tim Keller en John Piper'.

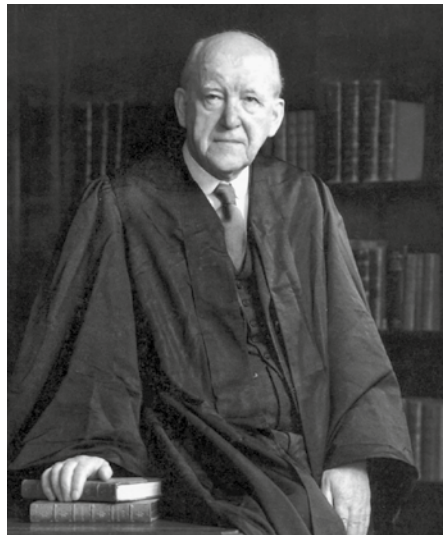
Het 'evangelisch' betekent overigens oorspronkelijk: volgens het Evangelie. Niet rooms-katholiek. Dus protestant. Zo bevindt zich dat woord nog altijd in de naam van de Evangelisch-Lutherse Kerk in Duitsland. Het woord 'evangelical' omvat in de Engelstalige wereld zowel mensen van Dordt als volgelingen van Jacobus Arminius.

De beide genoemde theologen, Keller (1950), Piper (1946) en anderen worden gerekend tot de beweging van het new calvinism. De Amerikaanse journalist Collin Hansen heeft die term in 2008 als eerste gebruikt. In de titel van zijn boek "Young, restless, reformed. A journalist's journey with the New Calvinists". Dat gaat over wat Hansen beschouwt als een ervaring van het calvinisme in Amerika.

Schriftgezag

Piper schreef in 2016 een boek over het gezag van de Heilige Schrift. Hij onderbouwde dat gezag theologisch en exegetisch, maar ook belijdend, schreef dr. P. de Vries. Ds. P. van Ruitenburch noteerde ooit in De Saambinder over Piper dat deze achter de Dordtse Leerregels staat en geen arminiaan is. Hij concludeerde dat Piper ook de levensheiliging niet vergeet. Dat is mooi.

Ook Keller reageerde orthodox op liberalisme in gevestigde kerken. In zijn boek "De Vrijgeevige God" behandelt hij de gelijkenis van de verloren zoon. Liberalen zeggen, aldus Keller, dat in die parabel blijkt dat er geen verlosser nodig is die aan een

D.M. Lloyd-Jones

kruis voor de zonde betaalt. Omdat God een God is van universele liefde. Hij aanvaardt iedereen onvoorwaardelijk. Keller onderstreept echter juist de noodzaak van het plaatsbekledend lijden van Christus. Hij verzet zich tegen moderne theologie.

Een krant legde ooit aan lezers de vraag voor: 'Wat zit er fout met de wereld?' Waarop de Engelse letterkundige en journalist G. K. Chesterton een korte brief schreef: 'Geachte redactie, ik. Met vriendelijke groet, G. K. Chesterton'. Keller onderschrijft dat.

Iemand noteerde in de afscheidsbundel van Kranendonk: 'Het is een goede zaak dat Piper wijst op de blijdschap en de vreugde die er liggen in een leven met Christus... Tim Keller wil duidelijk het licht

van de Heere Jezus Christus laten schijnen in de binnenstad van de wereldstad New York'.

Geloofsbelijdenis

Albert Mohler (1959) is leider van de Amerikaanse evangelicals en prominent new calvinist. Hij is verbonden aan de oudste theologische opleiding van de Southern Baptist Convention, de grootste protestantse kerk in de Verenigde Staten. Toen Mohler in 1993 aantrad als president van het seminarie verplichtte hij alle leden van de faculteit instemming te betuigen met de geloofsbelijdenis van het seminarie op de grondslag van de Westminster Confessie. Wie dat niet deed kon vertrekken.

Mohler beklemtoont dat het verkrijgen van het nieuwe leven alleen genade is. Een mens kan de zaligheid niet zelf verdienen. Zij wordt alleen geschonken aan de uitverkorenen. En hij ziet allerlei 'ismen' die mensen ervan weerhouden om tot geloof in Jezus Christus te komen als demonstratie van satanische kracht.

Ook Charles Joseph Mahaney (1953) wordt gerekend tot het new calvinism. Hij ervoer in zijn leven een duidelijke omzetting. Als kind toonde hij zich meer geïnteresseerd in sport dan in God. Op 18-jarige leeftijd, zo zegt hij, is hij bekeerd. Toen een vriend zijn geloof met hem deelde. Hij ging vervolgens via een advertentie naar lokale gebedsbijeenkomsten. Dat groeide uit tot een kerk. Toen hij een paar jaar later trouwde, las hij alleen nog de Bijbel en een boek van Hal Lindsey: "The Late, Great Planet Earth". Later las hij Charles Haddon Spurgeon. Hij nam ook kennis van en stemde in met de theologie van Johannes Calvijn.

Om er tenslotte niet meer te noemen: Mark Driscoll behoort tot het new calvinism. Hij heeft de reputatie van meest gedownloade en geciteerde predikant van de wereld. Hij noemde z'n middelste zoon Calvin Martin uit respect voor Johannes Calvijn. Driscoll bewondert Spurgeon.

En toch... Ds. W. Visscher zei enkele jaren geleden in een interview in het RD: 'Je mag van mij alles lezen. Maar verdiep je eerst in eigen wortels: Augustinus, Calvijn, Comrie of Brakel. Als die je eigendom zijn, mag je ook wel Bonhoeffer of Keller nemen'. Dat creëert enige afstand ten aanzien van het new calvinism. Ik leg in volgende artikelen uit waarom ik dat terecht vind.

(wordt vervolgd)

Een eenvoudige boerenknecht, maar van God geleerd [1]

Uit het leven van ds. A. Hoogerland

Een eenvoudige boerenknecht, maar van God geleerd. Zo kan het leven van ds. A. Hoogerland (1918-1986) wel worden samengevat. Omdat het op 10 februari honderd jaar geleden was dat hij werd geboren, blikken we in enkele artikelen op zijn leven terug.

J.P. Sinke,
Krabbendijke

Adriaan Hoogerland in zijn jonge jaren.

Adriaan Hoogerland wordt op 10 februari 1918 in het Zeeuwse Nieuwdorp geboren. Zijn ouders, Cornelis Hoogerland en Elisabeth Murre, zijn eenvoudige mensen, die met hard te werken de kost moeten verdienen. Beiden zijn afkomstig uit een geslacht waarin de Heere Zijn genade heeft willen verheerlijken. Zo dient de grootvader van Cornelis de gemeente van Borssele vele jaren in het ambt van ouderling en is hij op 9 en 10 oktober 1907 als afgevaardigde aanwezig op de eerste Algemene Vergadering van de Gereformeerde Gemeenten te Rotterdam. Reeds op de lagere school valt de leergierigheid van de jonge Adriaan op. Voor het hoofd van de school vormt dat aanleiding om de ouders te adviseren hun zoon te laten doorleren. Adriaan moet echter meehelpen om de kost voor het gezin te verdienen. In plaats van door te leren wordt hij koewachter bij de bekende ouderling Joannes de Kok.

Hoewel de verdiensten beperkt zijn, zijn het goede jaren voor hem. Immers, bij De Kok wordt vaak gezelschap gehouden en met jaloezheid in zijn hart luistert hij dan naar de gesprekken die Gods kinderen met elkaar voeren.

Boerenknecht in Wolphaartsdijk

Op 18-jarige leeftijd verhuist Adriaan naar Wolphaartsdijk, waar hij bij een boer in dienst treedt. Nadat hij reeds eerder zijn militaire dienstplicht heeft vervuld, wordt hij tijdens de mobilisatie, in de zomer van 1939, opnieuw opgeroepen om het vaderland te dienen. Bij het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog, op 10 mei 1940, vecht Hoogerland in de omgeving van Grave, in de Peel-Raamstelling mee tegen de Duitsers.

Tijdens de bombardementen en bij het oprukken van de vijand

maakt hij daar vele angstige momenten door. 'We kropen als mieren door en in de stellingen en lagen in doodsangst op en naast elkaar', zo vertelt hij later. 'Onophoudelijk maakte ik mijn nood bekend naar Boven.' Enkele dagen later wordt hij krijgsgevangen gemaakt. Deze gevangenschap duurt echter maar kort, waarna hij naar Wolphaartsdijk terugkeert.

Op 14 april 1943 treedt Hoogerland in het huwelijk met de 23-jarige Maria Vermeulen uit Wolphaartsdijk. Hun huwelijk wordt kerkelijk bevestigd door ds. A. van Stuijvenberg, met als tekst Psalm 23:1: 'De HEERE is mijn Herder, mij zal niets ontbreken!' Later wordt deze tekst van grote betekenis in zijn leven. Na hun huwelijk vestigen Hoogerland en zijn vrouw zich in Rilland-Bath, waar hij aan de slag gaat op het landbouwbedrijf 'N.V. De Bathpolders'. In het najaar van

Ds. A. van Stuijvenberg

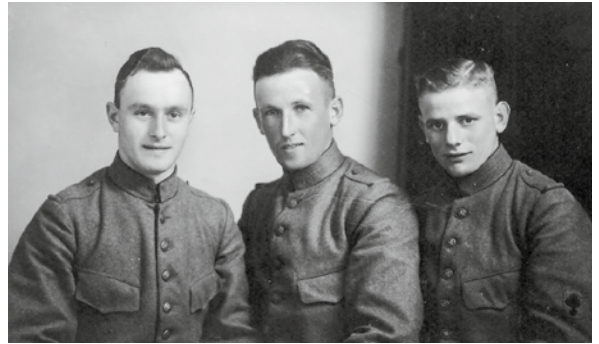

1944 maken zij daar ook de bevrijding van Zeeland mee. Vanwege het oorlogsgeweld vluchten zij dan naar Wolphaartsdijk, waar zij zich kort daarna ook vestigen. Tijdens de ledenvergadering van 14 december 1946 wordt Hoogerland gekozen tot diaken. Hij meent echter te moeten bedanken. Als hij kort daarop opnieuw wordt gekozen, durft hij niet meer te bedanken. Begin 1947 wordt hij dan ook in het ambt bevestigd.

Wonderlijk bewaard

Bij de watersnoodramp van 1953 maakt Hoogerland met zijn gezin en zijn inwonende vader angstige momenten door, vooral als het water hun woning binnendringt en zij naar de bovenverdieping moeten vluchten. Terwijl hij daar in de nachtelijke uren een gebed doet, krijgt hij er een indruk van dat de Heere bezig is om het land vanwege de vele zonden te straffen: 'Ik zag dat God

met Zijn oordelen kwam om ons vaderland en kerkelijk Nederland te bezoeken.' Als er 's maandagsmorgens twee jonge boeren met hun boot aanleggen om Hoogerland en zijn gezin te redden, gebeurt er iets opmerkelijks. Nadat mevrouw Hoogerland als eerste in het vaartuig heeft plaatsgenomen en een van de redders met het jongste kind in zijn armen naar beneden afdaalt, kantelt opeens de ladder en dreigen beiden in het water te vallen. Op hetzelfde ogenblik werpt hij het stevig in een deken gewikkelde jongetje echter precies in de schoot van de moeder! Daarna worden de andere kinderen en zijn vader gered, waarna Hoogerland zelf aan de beurt is. Later merkt hij daarover op: 'Door Gods goede hand waren we gered.'

Adriaan Hoogerland (links) met twee vrienden in legeruniform.

Als ds. M. Blok enkele weken later in Wolphaartsdijk biddag komt houden, spreekt hij over Lukas 21:25b: '...als de zee en watergolven groot geluid zullen geven'. Deze preek raakt Hoogerland niet meer kwijt en drijft hem uit tot de Heere.

(wordt vervolgd)

RUBRIEK DICHTERBIJ DORDT

Geweld en list

Citaat uit de Voorrede van de DL: 'Want also zij niet alleen door openbaar geweld der vijanden en de goddeloosheid der kettters, maar ook door bedekte listigheid der verleiders van den beginne is bestreden, voorwaar, indien de Heere haar te eniger tijd van de heilzame hulp Zijner beloofde tegenwoordigheid had ontbloot, zij zou al overlang óf door geweld der tirannen zijn verdrukt geweest, óf door de arglistigheid der bedriegers ten verderve verleid.'

We horen hier eigenlijk de kerk 'zingen' volgens de berijming van Datheen in Psalm 72 vers 7: 'Hij zal ze voor 't geweld bewaren, en voor bedrog zeer kwaad'. Of met 1773: 'Als hen geweld en list bestrijden, al gaat het nog zo hoog...'. In Psalm 72 gaat het immers ook om de eeuwig levende Koning van de Kerk, meer dan Salomo, Die Zijn 'nooddruftigen zal verschonen, aan armen uit genade, Zijn hulpe ter verlossing tonen'. Het gaat om de strijdende kerk, die altijd al van alle kanten bedreigd wordt. In dit geval: de machtige roomse kerk wilde immers de doorwerking van de Reformatie verhinderen met geweld. De tere planting van Gods hand in ons vaderland, die rond 1600 bezig is te groeien en bloeien, moet met alle geweld worden uitgeroeid. De koning van Spanje, met wie we in oorlog zijn, is daarbij natuurlijk graag behulpzaam. Die worden bedoeld met de goddeloze vijanden

en kettters, waartegen men niet óp kan. Het geweld van de vijanden is zo groot. Daartegen kan de kerk niet op. Maar er komt nóg een groot gevaar bij. Binnen de muren van de kerk der Reforma-

400 JAAR - SYNODE VAN DORDRECHT

tie heerst 'de listigheid van de verleiders...de arglistigheid van de bedriegers'. Geweld en list dus tegelijk! Wat zal gevaarlijker zijn van die twee? Want de dwaling wordt 'eerst heimelijk en daarna openbaarlijk' gepropageerd, lezen we wat later. Eerst voorzichtig en onopvallend, later brutaler. Want zo gaat het altijd in de kerk met afwijkingen in leer en leven. Men komt niet direct hoorbaar op klompen, maar eerst op sokken. Het wordt zo listig verpakt met bekende woorden. Maar die woorden geeft men een totaal andere inhoud. Je hoort bekende klanken, dat het geloof een genadegave is, dat wedergeboorte noodzakelijk is zelfs. Dat zou je toch niet verwachten? Er wordt door de remonstranten zo logisch geredeneerd. Want redeneren kunnen de remonstranten als de besten! Daarom is het zo moeilijk om er wat tegenin te brengen. Wat zou er toch van terecht komen, wanneer 'de heilzame hulp van Zijn beloofde tegenwoordigheid' moest worden gemist? Dan is er geen kracht, geen waakzaamheid en geen licht. En dan wegzinken, door onkunde en ongeloof. Vreselijk, wanneer niet waar zou blijken te zijn: 'en zie ik ben met ulieden, al de dagen tot aan de voleinding der wereld'. Het staat er zo ernstig waarschuwend bij: de gemeente bijna: 'ten verderve verleid'. De afwijking in leer en leven brengt een mens persoonlijk naar de afgrond. Maar richt de kerk ook te gronde! Verdiep je daarom toch in de waarheid van de leer van vrije genade, van de kerk der eeuwen, van deze belijdenis van Dordt. Vraag om de doorleving ervan in je hart. Dan zal je de listen ook doorzien, hoe bedekt ook in deze tijd. Dan zal God je in Christus niet verlaten. Zelfs niet te midden van bang geweld.

v. A.

Commissie van Advies inzake seksueel misbruik

De Commissie van Advies

Sinds enkele jaren is in onze gemeenten de 'Commissie van Advies inzake seksueel misbruik in ambtelijke en/of pastorale gezagsrelaties' actief, afgekort: CvA. In dit artikel vertellen we over het werk van deze commissie.

De CvA is ingesteld voor het onderzoeken van seksueel misbruik door ambtsdragers en andere personen binnen een gemeente die in een gezagsrelatie staan. De laatste jaren komen grote misbruikschandalen naar boven. Denk aan de Rooms-Katholieke Kerk, maar ook aan de wereld van media en sport evenals de reacties op #MeToo.

Ambtsdragers en kerkelijke gezagsdragers

De CvA is ingesteld om kerkenraden te adviseren bij klachten tegen ambtsdragers of mensen met een functie in de kerk. Zij onderzoekt dus klachten over seksueel misbruik door bijvoorbeeld een ouderling of een koster. Op grond van dit onderzoek adviseert de CvA de desbetreffende kerkenraad. Het gaat bij de CvA om een objectief onderzoek, oordeel en advies, waarbij klagers recht gedaan en kerkenraden geadviseerd worden. De CvA wordt langzamerhand bekender, maar zij merkt dat er nog veel vragen leven. Zo is het soms onduidelijk voor welke doelgroep de commissie is ingesteld. Het betreft alleen klachten over seksueel misbruik en seksuele intimidatie tegen ambtsdragers en tegen door de kerkenraad benoemde functionarissen in de kerk. De CvA is niet ingesteld voor een klacht over misbruik in een willekeurig gezin in de kerkelijke gemeente.

Waarom voor deze doelgroep? Als een kerkenraad een klacht krijgt tegen een medebroeder of iemand die een taak in de

De Commissie is niet gericht op hulpverlening. Zij heeft wel deskundigheid in huis, maar ze beperkt zich tot haar onderzoeks- en adviestaak.

gemeente is toevertrouwd, dan slaat dat in als een bom. Geloof en ongeloof wisselen elkaar af. Een kerkenraad is in zo'n situatie nauwelijks in staat om evenwichtig te oordelen over de klacht. Het is een grote stap voor een slachtoffer om een klacht in te dienen. Openbaar wordt wat geheim was. Vaak is er jaren geworsteld met tegenstrijdige gevoelens van schaamte, schuld, afkeer en verwarring. Een slachtoffer kan zich vaak niet voorstellen dat de kerkenraad open en eerlijk (en vertrouwelijk) met de klacht omgaat, zeker niet als het iemand uit de kerkenraad zelf betreft. Vandaar het besluit om een onafhankelijke commissie in te stellen.

Geen doofpotcultuur

Het is onvermijdelijk dat bij (geruchten over) seksueel misbruik door ambtsdragers, of mensen met een functie in de kerk, veel onrust en verwarring ontstaat. Een kerkenraad zal proberen de rust in de gemeente te behouden of te herstellen. Maar, zoals de laatste Generale Synode (GS) dat benadrukte: een kerkenraad mag

seksueel misbruik niet toedekken of in de doofpot stoppen. Dat mag niet vanwege de heiligheid van de Heere. Er wordt ook geen recht gedaan aan slachtoffers en de schade wordt in de loop van de tijd groter. Daarnaast wil de GS dat de CvA goed toegankelijk is voor slachtoffers. Bij aangemeldingen moet ook zorgvuldig gehandeld worden om eventuele laster tegen ambtsdragers tegen te gaan. Ons kerkverband wil eerlijk en duidelijk, bijbels en zorgvuldig, omgaan met (beschuldigingen van) seksueel misbruik.

Toegang

Een klager kan een klacht indienen in contact met (een lid van de) de kerkenraad. Meestal meldt de klager zich zelf via de website van de CvA of neemt een kerkenraadslid contact op. De commissie merkt wel dat dit soms een (te) hoge drempel is. De klager komt er dan niet toe om met misbruik naar de kerkenraad te stappen, vooral niet als de persoon een kerkenraadslid is. Daarom heeft de GS besloten dat iemand ook contact kan opnemen met een 'Aandachtsfunctionaris huiselijk geweld', onder andere van De Vluchtheuvel. Via deze aandachtsfunctionaris kan dan een klacht bij de CvA worden ingediend. In alle gevallen zal de CvA zorgvuldig handelen. In elke situatie moet de kerkenraad op enig moment geïnformeerd worden. Anders kan de CvA geen advies aan de kerkenraad uitbrengen.

Hulpverlening

De Commissie is niet gericht op hulpverlening. Zij heeft wel deskundigheid in huis, maar ze beperkt zich tot haar onderzoeks- en adviestaak. Het is een voordeel als klagers (slachtoffers) reeds hulpverlening hebben. Hulpverlening is tot steun tijdens de periode van onderzoek. Deze periode neemt meestal een aantal maanden in beslag en dat is belastend. Ook na de afronding van een onderzoek is het verwerkingsproces niet afgerond. Dit geldt overigens zowel voor een klager als voor een aangeklaagde. Als er echtgenoten zijn, moeten ook zij veel verwerken.

Informatie over de CvA, de aandachtsfunctionaris en de mogelijkheid om contact op te nemen over een klacht of vraag, is te vinden op de website www.gergeminfo.nl. Onder 'Deputaatschappen' staat bij 'Commissie van Advies inzake seksueel misbruik' verdere informatie. Ook kan daar het protocol over de werkwijze van de CvA bij aangemeldingen van seksueel misbruik worden gedownload.

Liefdevol onderwijs

Door de bijzondere zorg van de Koning van de Kerk werd op de Dordtse Synode (1618-1619) in grote eenstemmigheid het besluit genomen dat op zondagmiddag uit de Heidelbergse Catechismus moest worden gepreekt.

ds. B. van der Heiden,
Alblasserdam

Frederik III van de Palts gaf Ursinus en Olevianus, twee jonge godvrezende professoren in de theologie, de opdracht om een catechismus te schrijven waarin de leer van de vrije genade werd uiteengezet. Jongeren en ouderen moesten onderwezen worden in de zuivere leer en hij beoogde 'Gods eer te zoeken, zodat de arme onderdanen met het zaligmakende Woord van onze Heere en Verlosser Jezus Christus tot het eeuwige leven gespijsd en gedrenkt werden.' Deze catechismus kreeg al direct na haar verschijning een grote plaats in de calvinistische kerken. Het gevolg is geweest dat de catechismusprediking een wezenlijk onderdeel van de erediensten is geworden. Deze wekelijkse leerdiensten hebben een belangrijk stempel gezet op het geestelijk en kerkelijk leven in ons land. Helaas is deze verplichting in verschillende kerkverbanden van gereformeerde signatuur losgelaten. We zien echter de gevolgen. In dat opzicht blijft de

Olevianus mocht met grote vrijmoedigheid op zijn sterfbed getuigen dat de catechismus van woord tot woord in overeenstemming was met de Schrift. Zo zijn de drie stukken die gekend moeten worden tot zaligheid geen systeem, uitgedacht door de opstellers, maar ze zijn gefundeerd in de Schrift.

raad van Kohlbrugge actueel om aan de eenvoudige Heidelberger vast te houden. Immers, zo sprak hij op zijn sterfbed: 'Gij kunt uit uzelf niet één waarheid verstaan; maar het is alles begrepen in deze catechismus.'

Gefundeerd in de Schrift

In deze verwarde en oppervlakkige tijd is meer dan ooit het onderwijs uit de catechismus nodig. Olevianus mocht met grote vrijmoedigheid op zijn sterfbed getuigen dat de catechismus van woord tot woord in overeenstemming is met de Schrift. Zo zijn de drie stukken die gekend moeten worden tot zaligheid geen systeem, uitgedacht door de opstellers, maar ze zijn gefundeerd in de Schrift. In de catechismus wordt op zo heldere wijze het werk van de Drie-enige God aangewezen en hoe dat werk in de harten van zondaren wordt uitgewerkt en ervaren.

Maar niet alleen wordt er leiding gegeven aan het geestelijk leven, ook dwalingen worden bestreden. Dwalingen die vandaag in een nieuw kleed de leer die naar de godzaligheid is, bedreigen. In dat opzicht blijft de catechismus verrassend actueel. Verder is het in deze tijd, waarin de normen en waarden die de Heere in Zijn Woord ons aanwijst onder grote druk staan, nuttig en nodig om in de prediking blijvend aandacht te schenken aan de vraag *hoe* de Heere gediend wil worden en *wat* Hij van ons vraagt in het staan in de samenleving waarvan wij deel uitmaken. Het is geen best teken als we ons stoten aan de uitleg die de catechismus geeft.

De Heidelbergse Catechismus draagt terecht de naam "Sions leer- en troostboek".

Van de catechismusverklaring van ds. J. van Haaren verschijnt een vierde druk.

In vroeger eeuwen zijn diverse verklaringen van de catechismus verschenen. Ze hebben onder ons gelukkig nog een gewaardeerde plaats. Maar ook in de achterliggende jaren zijn er al heel wat verklaringen op de markt gekomen.

Ook van ds. J. van Haaren, een van

mijn geliefde docenten op de Theologische School, verscheen, ruim twaalf jaar na zijn overlijden eind 1995, een catechismusverklaring. Wanneer we deze verklaring lezen, herkennen we hem in zijn heldere uitleg van de woorden die de catechismus gebruikt, in zijn indringende oproep tot bekering, in zijn ernstig waarschuwen voor de dwalingen die ons bedreigen, maar ook in het liefdevolle onderwijs dat hij gaf aan Gods kinderen in de verschillende standen van het genadeleven. Hij beoefende het eerbiedig luisteren en naspreken van de Schrift. Dat was tegelijk de reden van zijn grote liefde voor de dogmatiek, zo vertrouwdde hij mij toe. Slechts enkele jaren mocht hij zijn krachten als docent op de Theologische School geven. In de zomer van 1983 werd hij op 49-jarige leeftijd van zijn aardse post afgelost en nam de Heere hem op in Zijn heerlijkheid.

Een vierde druk

Maar hij spreekt nog nadat hij gestorven is, in zijn preken en in zijn catechismusverklaring. Zo preekte hij, zo schreef hij, zo gaf hij les aan de studenten op de Theologische School.

Van zijn verklaring van de Heidelbergse Catechismus is onlangs een vierde druk verschenen. Wel een bewijs welke grote plaats deze verklaring in de gemeenten heeft gekregen. Ook deze oplage zal zijn weg wel vinden. Goede wijn behoeft geen krans. Neem en lees. Dat geldt in het bijzonder onze jongeren, die staan in de branding van deze tijd, waarin op kerkelijk en godsdienstig terrein zich zoveel afspeelt. De Heere gebruike ook deze uitgave tot uitbreiding van Zijn Godsrijk en verheerlijking van Zijn Naam.

N.a.v. "De Heidelbergse Catechismus", ds. J. van Haaren; uitg. Den Hertog, Houten; 732 blz.; € 59,50.

Woorden als pijlen

Uit het leven van Klaas Visser

Ds. Dirk Adrianus Detmar (1774-1844) was in de negentiende eeuw een zeer bekende predikant. Hij was geliefd vanwege zijn bevindelijk-gereformeerde prediking. Dat hij te midden van veel onrechtzinnigheid de Waarheid verkondigde die naar de godzaligheid is, leverde hem ook veel vijanden op. Ds. Detmar is ook nu nog bekend door zijn geschriften.

A. Bel,
Vlaardingen

Ds. Detmar heeft achtereenvolgens als Hervormd predikant de gemeenten te Lage Vuursche, Wijk, Woerden en Ede gediend. Aan zijn ambtsbediening in Woerden was een roerige periode voorafgegaan. Veertien maanden voor zijn intrede was er een einde gekomen aan de Franse overheersing van ons land. Ook de inwoners van Woerden schaarden zich weer onder Oranje, maar tegen alle verwachtingen in kwamen de Fransen terug. Op grote schaal sloegen de soldaten aan het plunderen en roven. Onder de bevolking vielen 28 doden en er waren 37 gewonden. Een van de slachtoffers was ds. Petrus Buijt. Hij werd doodgeschoten. Het bracht grote ontsteltenis teweeg.

Na verloop van tijd werd ter vervulling van de vacature die op zo'n schokkende wijze was ontstaan, ds. Detmar beroepen. Dat beroep nam hij aan. Op 5 maart 1813 vonden de bevestiging en intrede plaats.

'Morgen wordt onze nieuwe predikant bevestigd. Ga je er ook naartoe, Klaas?' Lachend en spottend antwoordde de 33-jarige Klaas Visser op die vraag van zijn baas dat het hem helemaal niet interesseerde of er kerken waren of niet. En dominees konden hem ook niets schelen. Nee, hij zou weer gaan vissen, zoals hij dat op zondag altijd gewend was. De volgende morgen was hij inderdaad

Ds. Dirk Adrianus Detmar

aan het vissen. Diezelfde morgen werd ds. Detmar als predikant van Woerden bevestigd. 's Middags deed hij intrede. Klaas Visser zag heel veel rijtuigen naar de stad rijden. Het wekte zijn verbazing: hoe is het mogelijk dat er zoveel mensen komen om een dominee te horen! Klaas besloot om even naar binnen te gaan om een blik te slaan op die dominee.

Het was erg druk in het kerkgebouw. Bij een muur vond hij een staanplaats. Ds. Detmar was al met zijn preek begonnen. Juist toen Klaas Visser naar hem keek, zei de dominee dat hij van zijn Meester de opdracht had ontvangen om ook tegen de grootste der zondaren, hoe lang en zwaar zij ook gezondigd hadden, te zeggen dat

er nog verzoening in Zijn bloed te vinden is. Deze woorden vlogen als pijlen door zijn ziel. Ze troffen hem zo geweldig, dat hij in huilen uitbarstte. Zo snel mogelijk verliet hij het kerkgebouw.

Hij kwam thuis en zijn vrouw was erg verwonderd. Diezelfde morgen nog had hij zijn vrouw en kinderen heel slecht behandeld en daarna was hij de deur uitgelopen. Wat was hij anders thuisgekomen! Nu was er een ootmoedig smeekgebed of de Heere hem genadig wilde zijn.

De volgende dag was ds. Detmar met een ouderling op huisbezoek in de buurt waar het gezin Visser woonde.

Er kwam een vrouw hen achterna lopen. Het was de vrouw van Klaas Visser. Of de dominee op bezoek wilde komen. Ze vertelde over haar man dat hij van een wolf een lam geworden was. Ds. Detmar beloofde dat hij spoedig op bezoek zou komen. De dominee ging er inderdaad een paar dagen later naar toe en daar ontmoette hij een boetvaardige boeteling, die zijn schuld zag en gevoelde. Maar ook hoorde hij van zijn ernstige begeerte om door Jezus' bloed gereinigd en verlost te worden. Hij vertelde ook dat hij had mogen zien dat er ook voor hem een mogelijkheid van zalig worden was. Ds. Detmar kreeg te geloven dat wat hij hoorde Gods werk was. Het was voor hemzelf een bemoediging dat de Heere zo kennelijk zijn eerste dienstwerk in Woerden had willen zegenen.

Ds. Detmar schreef verder: 'Slechts enige jaren later behaagde het de Heere dit bijzondere toonbeeld van Zijn eeuwige liefde zoveel licht des Geestes te schenken, dat hij met een volkomen geloof zich voor tijd en eeuwigheid kon overgeven en kwijtraaken aan de Heere Jezus als zijn Borg en Zaligmaker, en in die Borg ook zijn verzoende betrekking mocht gevoelen met de drieënige God. In mijn veeljarige bediening te Woerden is deze zeldzame man tot veel nut en zegen geweest voor anderen'. In september 1838 werd Klaas Visser ernstig ziek. Veel heeft hij toen niet meer gesproken, aldus ds. Detmar. 'Maar in de dagen van zijn gezondheid had hij zoveel te meer de lof en eer van Jezus zijn Heere verkondigd'. Op 20 september 1838 is hij op 56-jarige leeftijd overleden.

Boekennieuws

"Ontmoetingen op straat", H. Bor, uitg. Den Hertog, Houten; 126 blz.; € 11,90.

Ontmoetingen op straat

Onlangs verscheen een boekje van H. Bor, lerend ouderling in de christelijke gereformeerde kerk van Poederrijen. Voorheen was hij vele jaren als evangelist werkzaam te Gent (België). In die lange periode heeft hij heel wat gesprekjes gehad op straat, bij mensen thuis en in de gevangenis. In dit boekje gaat het over die periode.

Het delen van ervaringen in het evangelisatiewerk is van belang. Het dient om anderen toe te rusten en op te wekken getuigen te zijn in eigen omgeving met daad en woord. Het eerste is van groot belang, maar dat laatste moeten we niet vergeten. De duivel wil maar al te graag dat we godsdienstig leven en verder onze mond houden.

In dit boekje wordt aangegeven waar je op moet letten in de ontmoeting met de medemens die er anders over denkt. Toch hebben ook zij hetzelfde nodig als wij, die bij en onder Zijn Woord leven.

In "Ontmoetingen op straat" lezen we over de noodzaak van het gebed om de werking van Gods Geest. Dit alles komt aan bod in de eerste hoofdstukken; Mijn naaste als schepsel voor God, mens tegenover mens en het getuige zijn. Het is zo nodig dat we de ander gaan zien zoals de Heere mij en hen ziet. En we moeten weten wie die medemens is. Wat zeg je en hoe zeg je het? Dat is van belang in het contact met anderen. We dienen ons ervan bewust te zijn dat de Bijbelkennis bij onze medemensen (zeer) beperkt is. Begrippen als zonde en genade, Adam en Christus zijn hun vreemd. Besef dat de medemens in zijn eigen omgeving weinig tot geen herkenning van de boodschap heeft. Tegelijkertijd is er de verdrietige verdeeldheid in de christelijke kerken. Ook daar gaat de schrijver niet aan voorbij. Terecht!

In de hoofdstukken vier tot en met zeven wil de oud-evangelist wat handvatten aanreiken voor de manier, de inhoud en het verloop van een gesprek met de medemens. We lezen dat de ander niet door óns getuigen wedergeboren wordt, zich bekeert tot God en tot het geloof in Christus komt, maar door het onwederstandelijke werk van Gods Geest, hoewel de Heere het spreken van mensen wel als een middel wil gebruiken.

Dit is een waardevol boekje van onze broeder, dat gemakkelijk leest. Uiteindelijk evangeliseren we niet op een bepaalde tijd in de week, maar dient het onze levenshouding te zijn.

Evangelist H.J. van den Boogaart, Tilburg

Boekaankondiging

"Zie, ik sta aan de deur",
ds. J. van Haaren; uitg. Den Hertog, Houten; 95 blz.; € 19,90.

In deze drie preken - over Openbaring 2:17, Openbaring 3:18 en Openbaring 3:20 - klinkt de Bijbelse boodschap van zonde en genade helder en evenwichtig. Hierin zijn lessen tot waarschuwing van onbekeerden en een dringende aansporing tot bekering. Ook geven deze preken het noodzakelijke onderwijs voor Gods Kerk in het strijdperk van dit leven.

"Totdat Silo komt",
ds. J.T. Doornenbal; uitg. Den Hertog, Houten; 123 blz.; € 14,90.

Ds. Doornenbal, in leven hervormd predikant, behandelt in deze overdenkingen acht teksten uit de Bijbel, vier voor de periode van Advent en vier voor Kerst. Een markante prediker!

"De HEERE onze gerechtigheid",
dr. M. Klaassen; uitg. Labarum Academic, Apeldoorn; 223 blz.; € 17,95.

In deze studie gaat de auteur, PKN-predikant te Arnemuiden, vanuit een Bijbels-theologische invalshoek in op de betekenis van de rechtvaardigmaking. Het boek eindigt met een praktisch-pastorale benadering van de rechtvaardiging.

"Zorg voor jezelf!",
ds. A.C. Uitslag; uitg. Den Hertog, Houten; 128 blz.; € 9,90.

De auteur, christelijk gereformeerd predikant, gaat in deze uitgave in op de vraag hoe we vanuit Bijbels perspectief horen om te gaan met ons lichaam. Aan de orde komen richtlijnen over voeding, beweging en verzorging. Genoeg stof tot bezinning!

"Bevochten bestaan",
Klaas Tippe; uitg. De Banier, Apeldoorn; 168 blz.; € 29,95.

Dit boek vertelt het verhaal van Staphorst en Rouveen van ca. 1560 tot ca. 1700. In deze tijd kreeg Staphorst zijn huidige karakteristieke lintbebouwing. Het boek beschrijft het ontstaan van deze plaatsen als gereformeerde dorpen en verbindt de grote gebeurtenissen van die tijd met het leven van gewone mensen op het Overijsselse platteland.

Een indruk van de eeuwigheid...

mevr. A. Janse-Pieterman, Rijssen

'Diep verslagen delen wij u mee dat de Heere uit ons midden weggenomen heeft, na een tragisch ongeval, in de jonge leeftijd van 10 jaar... Willard'.

Er valt ongemerkt een traan op de krant. Snel veegt Joas deze weg. Niemand mag zien dat hij ontroerd is. Voor Willard, zijn vriend, is het eeuwigheid geworden. Joas leeft nog. Maar voor hoelang? Zó kan hij toch niet sterven?

In Gods Woord staat: 'Wij vliegen daarheen' (Ps. 90:10). Waarheen? Van de tijd naar de eeuwigheid waar nooit meer één seconde zal bestaan. Joas denkt daar over na. Hij weet niet hoelang hij nog mag leven. Ken jij deze indrukken ook? Die momenten dat je weet dat je niet kunt

sterven zoals je geboren bent. Wees zinnig op deze indrukken. Dat die dag komt, is zeker. Jouw sterfdag. Of de oordeelsdag, wanneer Christus op de wolken komt om te oordelen de levenden en de doden. Deze indrukken zijn niet genoeg. Maar ze kunnen je wel zo onrustig maken dat je gaat zoeken naar redding voor je ziel. Dat het werkelijk onhoudbaar in je leven wordt. Ik moet sterven. Máár kan het niet. Je krijgt tot de dag van vandaag nog genadetijd. Blijf bidden en roepen tot de Heere. Als een drenkeling die ieder moment dreigt te verdrinken. 'Heere, red mij, voor het voor eeuwig te laat is!' Er is leven alleen door een Ander, door Christus. Het wonder van genade: jij hebt verdiend om te sterven en eeuwig verloren te gaan, maar Christus heeft jouw redding op het oog. Omdat Hij wilde sterven voor arme zondaren.

Wie weet staat de klok bij jou ook op vijf voor twaalf en is het vandaag of over een week al twaalf uur, eeuwigheid. Hoe zal het dan met jou zijn? Mag voor jou je sterfdag dan je beste dag worden of vrees je nog de slechtste dag? Amos 5:4: 'Zoekt Mij en leeft' - voor eeuwig!

vervolgverhaal

6

Palko de kleine evangelist

J.W. van den Berg

Rasga was niet sterk en het ruwe werk in het bos sloopte zijn gezondheid. Aan het einde van het tweede seizoen werd hij ziek. Hij hoestte dag en nacht en was niet meer in staat zijn werk te doen.

Palko deed alles om zijn grootvader te helpen. Hij hakte het hout voor het vuur en verzamelde paddenstoelen en aardbeien, die hij aan de vrouw van de boswachter en soms in het dorp verkocht. Hij probeerde alles om het leven van de zieke Rasga gemakkelijker te maken.

Op een kwade dag bleef de oude man 's morgens liggen. 'Ik kan niet meer, Pablo', zei hij tegen Juriga. 'Als ik een paar dagen binnen blijf, knap ik misschien wat op en dan ga ik naar huis om daar te sterven.

Luister Pablo, jij hebt niemand meer in de wereld om voor je te zorgen en Palko is straks, als ik er niet ben, ook alleen. Ik kan hem niet meenemen naar huis, want ik weet niet of iemand daar voor hem wil zorgen. Houd jij hem Pablo, hij zal jou net zo goed helpen als hij mij heeft gedaan.' 'Ik... ik...!', stotterde Juriga, 'ik... eh... wat zullen zijn ouders daarvan zegen?' 'Palko is mijn kleinzoon niet, zoals jij denkt. Ik weet ook niet wie zijn ouders zijn en of ze nog leven. Enkele jaren voordat mijn dochter stierf, heeft zij de jongen

als haar eigen kind aangenomen. Stop eens even met werken, dan zal ik je de hele wonderlijke geschiedenis vertellen.' Juriga legde zijn gereedschap en de ronde houten korenzeef die hij bijna klaar had neer en zette zich tot luisteren.

'Op een dag', zo begon Rasga, 'zocht mijn dochter Anna paddenstoelen op de berg, toen ze plotseling het gehuil van een kind hoorde. Ze dacht dat ze zich vergist had en sloeg verder geen acht meer op het geluid'.

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

Aangenomen:

Naar Barneveld-Zuid,
ds. J. van Laar te Rijssen-West.

Beroepen:

Te Nieuw-Beijerland,
ds. G.W.S. Mulder te Zoetermeer;
Te Oostkapelle,
ds. D.W. Tuinier te Waarde;
Te Scherpenisse,
ds. C. van Ruitenburch te Krimpen aan den IJssel;
Te Zwolle,
ds. A.T. Huijser te Sliedrecht.

Bedankt:

Voor Gouda (als zendingspredikant voor Albanië), ds. P.D. den Haan te Tholen.

DOVENDIENST TE HARDINXVELD-GIESSENDAM

Op woensdag 14 februari hoopt ds. M. Karens voor te gaan in een aangepaste kerkdienst voor doven en slechthorenden in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente te Hardinxveld-Giessendam. Aanvang 19.30 uur. Horenden zijn eveneens hartelijk welkom.

ZGG BENOEMT BEGELEIDER KINDER- EN JEUGDWERK VOOR ECUADOR

Zending Gereformeerde Gemeenten heeft mw. A. van de Maat uit Woudenberg benoemd als begeleider kinder- en jeugdwerk voor het zendingsveld in Ecuador. Zij volgt daarbij J.W.J. Knapen op die in deze functie vanaf 2010 werkzaam is geweest en in de a.s. zomer repatrieert.

Aline van de Maat (33) is momenteel werkzaam als jeugdwerkadviseur bij Jeugdbond Gereformeerde Gemeenten in Woerden. Zij is lid van de Gereformeerde Gemeente te Amersfoort.

We hopen dat de Heere Zijn zegen zal verbinden aan deze benoeming.

Deputaatschap Zending
Gereformeerde Gemeenten
ds. W. Harinck

VERSLAG VERGADERING CLASSIS DORDRECHT 18 JANUARI 2018

Ds. A.T. Huijser, consulent van de roepende kerk Dordrecht, opent de vergadering op de gebruikelijke wijze.

Als te memoreren feiten worden o.a. genoemd:

Brakel: Ouderling C. de Boef mocht op 20 september 2017 herdenken dat hij 40 jaar geleden in het ambt werd bevestigd. Na enkele jaren als diaken te hebben gediend werd hij als ouderling bevestigd.

Dordrecht: Op zondag 14 januari 2018 werd herdacht dat ouderling A. Jobse de gemeente 25 jaar mocht dienen in het ambt. De eerste 12 jaar als diaken en daarna 13 jaar als ouderling.

Veen: Op 8 november 2017 overleed A. Duijster op de leeftijd van 86 jaar. Hij heeft in getrouweheid de gemeente van 1973 tot 2007 als diaken mogen dienen.

Werkendam: In januari 2018 mocht M. van der Stelt gedenken dat hij de gemeente 25 jaar als ambtsdrager mag dienen. De eerste 2 jaar als diaken, daarna als ouderling.

Moderamen: het moderamen wordt als volgt samengesteld:

Ds. J. van Rijswijk, preses; ds. J. Schipper en ouderling A.D.M. Lambregts, assessoren; ouderling A. van Hartingsveldt, quaestor en ouderling J.A. de Ron, scriba.

De predikanten G.J. van Aalst en H. Brons zijn als deputaten artikel 49 DKO aanwezig. Emeritaatsaanvraag van ds. J. Schipper: Afnemende krachten geven aanleiding dat het functioneren niet meer is als voorheen.

Ds. Schipper geeft aan dat het een wonder is dat hij emeritaat kan aanvragen. Vanwege de ernstige ziekteperiode in 2016 zag dat er niet naar uit.

Ds. Schipper dankt de classis voor het hartelijk meelevende in de achterliggende tijd. Ook in de zware en moeilijke tijd rond de ernstige ziekte van mijn vrouw, schonk de Heere telkens hulp en bijstand om mijn arbeid te mogen doen. "Hij redde keer op keer".

Ds. Van Aalst als deputaat art. 49 DKO geeft, mede namens ds. Brons, aan dat het emeritaat met vrijmoedigheid kan worden verleend. Ds. Van Aalst dankt ds. Schipper voor alle hartelijkheid die hij heeft gegeven. De classis sluit zich hier van harte bij aan. Per 1 maart 2018 wordt ds. Schipper op de meest eervolle wijze emeritaat verleend.

Op verzoek van de preses wordt ds. Schipper toegezongen Psalm 89:7, dit, zoals gebruikelijk in onze classisvergadering, in de berij-

ming van Datheen. De afscheidsdienst wordt vastgesteld op dinsdag 6 maart 2018.

De consulentschappen worden als volgt verdeeld:

Ds. J. Schipper (tot diens vertrek): de gemeenten Aalburg en Veen.

Ds. E. Bakker: de gemeenten Werkendam, Meeuwen, Sprang-Capelle en Aalst en - m.i.v. de emeritering van ds. J. Schipper - Aalburg.

Ds. L. Blok: de gemeente Eindhoven.

Ds. M.T. Al-Chalabi: de gemeenten Gorinchem en Leerdam.

Ds. W.J. Karels: de gemeenten Sliedrecht, Brakel en - m.i.v. de emeritering van ds. J. Schipper - de gemeente Veen.

Ds. A.T. Huijser: de gemeenten Hardinxveld-Giessendam, Poederroijen en Dordrecht.

Omdat elke predikant meerdere consulentschappen heeft, wordt afgesproken, dat op die momenten dat het echt nodig is, er een beroep gedaan mag worden op de andere predikanten in de classis.

Er zal gewoonlijk één avondmaalszondag door de consulent worden ingevuld. Voor de andere avondmaalszondagen dient een andere predikant gevraagd te worden.

Huwelijkstoerusting: Het nieuwe rooster voor de huwelijkstoerusting is gereed. Er is nog plaats voor aanmeldingen. De vergaderplaats is deze keer Sliedrecht.

Cedrah en Sirjon: T.A. Stoop, bestuurder van Cedrah, licht het jaarbericht van de Raad van Advies van Cedrah over 2017 toe. De toenemende leeftijd en de intensiviteit van de zorg vragen om voldoende gekwalificeerde medewerkers. Het blijft een voortdurende zorg om deze te krijgen en te houden. Omdat men langer in de eigen woonomgeving blijft, zien we een ontwikkeling om ook thuis in contact met de zorg te komen.

Naar aanleiding van enkele vragen wordt aangegeven dat het in een regio soms moeilijk blijkt appartementen gevuld te krijgen. Bij vooronderzoeken wordt aangegeven belangstelling te hebben, terwijl na realisering men besluit om de verhuizing (nog) uit te stellen.

Het geld wat van de overheid ontvangen wordt, is niet geoormerkt en mag ook voor pastorale arbeid worden gebruikt. De be-

steding is onder verantwoordelijkheid van de stichting. De formatie voor het pastorale werk was iets afgenomen, maar is weer uitgebreid. De steunstichting draagt ook in deze kosten bij, maar is daarvan niet afhankelijk.

Evangelisatie: De Classicale Evangelisatie Commissie Dordrecht geeft aan dat M. Nijsse zijn werk als coördinator van Breda heeft beëindigd. Hij blijft wel beschikbaar voor andere werkzaamheden voor de post. Het werk in Breda mag goede voortgang hebben. Twee keer per week is de inloop geopend. Deze wordt goed bezocht. Eén keer per maand is er een themamorgen. Voor deze morgens is er goede belangstelling. Er is een stichting van ondernemers opgericht die iets willen betekenen voor het

evangelisatiewerk. De evangelist van Tilburg en de werkers in Tilburg en Breda worden Gods zegen toegewenst voor hun arbeid met de toevoeging: "Vergeet in al dat werken de eigen ziel niet".

Alle kerkenraden hebben de rapporten van de kerkvisitatie ontvangen. Er blijft uitzien naar de doorwerking van Gods Geest. De visitatoren moeten proberen om bij de rapporten een reëel beeld te schetsen van de ontwikkelingen.

Particuliere Synode: Als afgevaardigden naar de komende Particuliere Synode Zuid-West worden gekozen: ds. E. Bakker, ds. L. Blok, ds. A.T. Huijser, ds. W.J. Karels en de ouderlingen J. Evertse uit Meeuwen, A. van Hartingsveldt uit Gorinchem, A. Rozendaal uit Aalburg en A. Waaijens uit Veen.

Roepende kerk: Als roepende kerk voor de volgende classisvergadering op 27 augustus 2018 wordt de gemeente van Eindhoven aangewezen.

Sluiting: Ds. W.J. Karels memoreert dat ds. J. van Rijswijk ook voor het laatst in onze classisvergadering aanwezig is. Hij bedankt ds. Van Rijswijk voor de wijze waarop hij in de classis Dordrecht zijn arbeid heeft mogen verrichten en wenst hem van harte Gods onmisbare zegen toe voor het toekomstige. Op zijn verzoek wordt ds. Van Rijswijk toegezongen Psalm 121:4.

Hierna eindigt ouderling Lambregts van de roepende kerk van Dordrecht met dankgebed.

J.A. de Ron, scriba

Berichten

AFSCHIED K. BEL ALS COÖRDINATOR 'IN DE GOUWSTRAAT'

Vrijwilligers en oud-vrijwilligers van Inloop- en Bijbelhuis 'In de Gouwstraat' in Rotterdam-Charlois kunnen op zaterdag 24 februari tussen 14.00 en 16.00 uur persoonlijk afscheid nemen van dhr. K. Bel die teruggetreden is als coördinator.

U kunt dan meteen kennismaken met zijn opvolger dhr. J.M. de Jonge.

Locatie: Inloop- en Bijbelhuis 'In de Gouwstraat', Gouwstraat 36b, Rotterdam.

INSCHRIJVING VOOR CGO-VERDIEPINGSCURSUS ISRAËL EN DE BIJBEL

Op 15 februari start in Zeist een verdiepingscursus Israël en de Bijbel van vijf avonden. Deze cursus is bedoeld voor ieder die zich betrokken weet bij het Joodse volk en wordt speciaal georganiseerd voor degenen die eerder de oriëntatiecursus Israël en de Bijbel volgden. Onderwerpen die behandeld worden, zijn: Geschiedenis van het Joodse volk; Joodse feesten en rituelen; de Messiasverwachting bij het Joodse volk; het Jodendom, de Joodse wereld; Jodendom en Christendom, diepteboring: Jeruzalem, een lastige steen. Er zijn nog enkele cursusplaatsen vrij. Schrijf u snel in! Voor meer informatie en

aanmelding kunt u terecht op de CGO-website www.cgo.nu.

CGO-VOORLICHTING OPLEIDING GODSDIENSTLERAAR

Denk je over een baan als leraar godsdienst? De opleiding voor dit prachtige beroep kun je volgen aan de hbo-opleiding van de CGO. Informatie over deze opleiding wordt gegeven op zaterdag 10 februari in het gebouw van Driestar Educatief te Gouda. Je kunt ook vrijblijvend een college volgen op een woensdagavond.

Voor bevoegde docenten zijn aantrekkelijke vrijstellingen mogelijk!

Kijk voor meer informatie op www.cgo.nu/hbo-opleiding/Voorlichting2018.

VERKOPING TE ENSCHEDE

Verkoop door de vrouwenvereniging 'Kleine Kracht' te Enschede op vrijdag 16 februari, van 18.30 - 21.30 uur, in de zaal van het kerkgebouw "Elim" van de Gereformeerde Gemeente. De opbrengst is voor de Zending.

ZANG- EN ORGELAVONDEN

Aalst

Psalmzangavond op vrijdag 23 februari, aanvang 19.30 uur, in de kerk van de Gereformeerde Gemeente te Aalst, m.m.v. kinder-

koor Samuël uit Poederoijen en de bovenstemgroep Bommelerwaard. Just van Toor, voorlichter ZGG, hoopt iets te vertellen o.a. over het nieuwe zendingsterrein in Cambodja en de nieuwe evangelisatieposten. Leiding: ouderling Van den Berge.

Collecte t.b.v. jubileumactie van de Vrouwenbond en de Evangelisatie in de grote steden van ons land.

Nijkerk

Psalmzangavond op zaterdag 10 februari, aanvang 19.30 uur, in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente te Nijkerk. Presentatie over jeugdwerkactie door adviseur JBGG. Collecte t.b.v. deze actie.

Nunspeet

Zangavond op zaterdag 17 februari, aanvang 19.30 uur, in de Dorpskerk van Nunspeet, m.m.v. Jong gemengd koor Immanuel uit Urk, Jeugdchoor Kinderklanken uit Nunspeet en enkele instrumentalisten. Vanuit de Spaanse Evangelische Zending zal dhr. Stam zijn indrukken over orkaan Irma geven. Collecte t.b.v. SEZ.

Rhenen

Psalmzangavond op zaterdag 17 februari, aanvang 19.30 uur, in de kerk van de Gerefor-

meerde Gemeente te Rhenen, m.m.v. Betuwse bovenstemgroep en Pieter Heykoop, orgel. Meditatie: ds. C. van Krimpen. Collecte t.b.v. Zending Gereformeerde Gemeenten.

Rijssen

Zang- en orgelavond (met koor- en samen-zang) op zaterdag 17 februari, aanvang 19.00 uur, in de Tabernakel, kerk van de Gereformeerde Gemeente te Rijssen-West, t.g.v. de heringebruikname van het uitgebreide orgel, m.m.v. het Noordermannenkoor uit Rijssen en Bert Roest, orgel. Opening en sluiting: ds. J. van Laar. Collecte t.b.v. uitbreiding van het kerkorgel.

REGIONALE ZENDINGSMIDDAG TE SLIEDRECHT

Regionale zendingsmiddag die georganiseerd wordt door de zendingscommissie van de Gereformeerde Gemeente te Sliedrecht, op zaterdag 17 februari, aanvang 14.30 uur, in de Boazkerk, aldaar. Sprekers: ds. G.W.S. Mulder, opening en meditatie, P. Fris, evangelist in Ecuador, die een en ander hoopt te vertellen over zijn eerste ervaringen in Quevedo, J. van Toor, sluiting. Muzikale bijdrage door het Seba-kinderkoor uit Krimpen a/d IJssel. Kindercrèche is aanwezig.

VAKANTIEWEEK VOOR OUDEREN 65+ DIE ZORG NODIG HEBBEN

Bent u ouder dan 65 jaar en heeft u enige zorg nodig? Dán is een vakantieweek voor ouderen waarschijnlijk iets voor u. De Commissie Vakantieweken voor mensen met een beperking organiseert ook in 2018 een vakantieweek voor ouderen die enige hulp nodig hebben

Er gaan in deze week enkele stafleden mee die u kunnen helpen bij de zelfzorg die u nodig heeft. Heeft u een helpende hand nodig bij het douchen of bijv. insuline spuiten of heeft u enige hulp nodig bij het medicijngebruik, dan zijn er verpleegkundigen of verzorgenden die u daarbij kunnen helpen.

Deze vakantieweek is ook geschikt voor mensen met een beperkte mobiliteit. Er worden voldoende rustmomenten ingelast en het tempo in de week ligt niet zo hoog. Er worden in de week wel diverse activiteiten in en om het oord georganiseerd. 's Zondags worden twee kerkdiensten in het oord gehouden en verder wordt er ook in de week enkele keren een Bijbelstudie gedaan.

Dit jaar wordt de week gehouden van 16-23 juni in 'Vakantiecentrum Het Bosgoed' te Lunteren. Het Bosgoed is een prachtig vakantieoord midden in de bossen van Lunteren. Alle

kamers bevinden zich op de begane grond en zijn voorzien van douche en toilet. Verder zijn er veel wandelmogelijkheden rondom het oord. Het mooie dorp Lunteren ligt op loopafstand.

De prijs van deze geheel verzorgde week is voor een eenpersoonskamer € 725,- en voor een tweepersoonskamer € 675,-. Als u gebruik maakt van een rolstoel, dan dient u deze zelf mee te brengen.

Voor aanmelding en/of meerdere inlichtingen verwijzen we u naar onze website: www.vakantiewekenvbgg.nl of tel. 033-2863366.

50+ VAKANTIEWEEK OF -MIDWEEK

Bent u 50 jaar of ouder? Lijkt het u gezellig om met een groep leeftijdgenoten op vakantie te gaan? De reisleiding is in handen van vier stafleden (twee echt)paren). De weken zijn bedoeld voor ouderen - zowel alleenstaanden als echt)paren - die zelfstandig zijn in de zelfzorg en die daarnaast nog redelijk mobiel zijn.

De Commissie Vakantieweken 50+, uitgaande van de Vrouwenbond Gereformeerde Gemeenten, organiseert dit jaar de volgende vakantieweken:

Rijs (Friesland), Hotel Gaasterland – bijna vol:
23-30 juni, volledige week, € 635,- (eenpersoonskamertoeslag € 25,-)

25-30 juni, midweek, € 515,-
(eenpersoonskamertoeslag € 25,-)
Ede, Parkhotel De Bosrand.

14-21 juli, volledige week, € 635,-
(eenpersoonskamertoeslag € 25,-)

16-21 juli, midweek, € 515,-
(eenpersoonskamertoeslag € 25,-)

Opgave/inlichtingen:

Mw. G.J. Harbers, tel. 0548-789834 of 06-13600798 (na 19.00 uur),

e-mail: cv50.deelnemersadministratie@vrouwenbondgergem.nl. Meer informatie (en een inschrijfformulier) vindt u op de website: www.vakantiewekenvbgg.nl, vakantieweken 50+. We zien uw aanmelding graag vóór 1 mei tegemoet.

OPROEP STAFLEDEN

De Commissie vakantieweken (CVB) organiseert vakantieweken voor jongeren en ouderen met een lichamelijke, verstandelijke, meervoudige of gedrags-beperking. We zijn op zoek naar stafleden in diverse weken:

- Voor vrouwen met een verstandelijke beperking 4-11 augustus in Wezep.
- Voor mannen met een verstandelijke beperking van 21-28 juli in De Rijp.
- Voor mannen en vrouwen met een verstandelijke beperking van 4-11 augustus in Nunspeet.

- Voor kinderen met een lichamelijke beperking van 4-11 augustus in De Rijp.
- Voor jongeren met een lichamelijke beperking van 17-24 augustus in Bergeijk.
- Voor gasten met een meervoudige beperking van 4-11 augustus in Lemele (Ov.)

Wil(t) u/jij tijd vrijmaken om onze gasten met een beperking een fijne vakantie te bieden? Een stukje aandacht en begeleiding geven vanuit een bewogen hart? Ga mee en ervaar hoe bijzonder deze weken zijn, waarin Gods Woord centraal staat!

Uitgebreide informatie en mogelijkheid om aan te melden zijn te vinden op www.vakantiewekenvbgg.nl of bel (0182) 367233.

CHRISTEN ZIJN IN GAZA

Op donderdag 15 februari vertelt ds. Massad uit Jordanië over zijn werkzaamheden in Gaza en Amman.

Opening: ds. W. Visscher.

Locatie: Hoornbeek college te Apeldoorn, Musschenbroekstraat 11.

Aanvang: 20.00 uur.

Ds. Massad werd in 1999 geroepen om te dienen als de voorganger van een christelijke gemeente in Gaza. In 2007, na de tragische moord op een van zijn gemeenteleden, werden ds. Massad en zijn gezin, samen met acht andere families, geëvacueerd vanuit Gaza. Samen met zijn gezin woont hij nu in Amman, Jordanië, waar hij pastor is van een kerk van 200 Iraakse vluchtelingen. Van daaruit bezoekt hij Gaza meerdere keren per jaar om de kerk daar te blijven ondersteunen. www.stichting-ismael.nl

REGIO-AVOND VERENIGING 'EEN HANDREIKING' TE VEENENDAAL

Regio-avond, die belegd wordt door de vereniging 'Een handreiking' op donderdag 15 februari, aanvang 19.45 uur, met als spreker dhr. A. J. den Hartog, coach en adviseur bij Den Hartog Zorgadvies, over het thema 'Lotgenotencontact tussen mantelzorgers van psychisch zieken: waarom en hoe?' Familieleden en naasten van psychisch zieken zijn van harte welkom. Locatie: kerk Gereformeerde Gemeente te Veenendaal. Meer informatie via www.eenhandreiking.nl, tel. 030-6920612 of per e-mail via w.ebbers@hetnet.nl

ONTMOETINGS DAG MILITAIRES TE ERMELO

Ontmoetingsdag militairen 2018 op zaterdag 24 maart, aanvang: 10.30 uur. Locatie: Echos Home De Schakel, Leuvenumseweg 68 te Ermelo. Gastspreker: Ary Vergunst, majoor Klu, arts-vlieger, hulpverlener, veteraan. Afsluiting contactdag: uiterlijk 14.30 uur. Informatie bij secretaris werkgroep H. Engels, tel. 0528-2264599 / 06-51706727. (geplaatst op verzoek van ds. J.W. Verweij).

Kerkdiensten

ZONDAG 11 FEBRUARI 2018

Aagtekerke 9.30 (H.A.) en 19.00 uur ds. A.P. Baaijens; Aalburg 9.30 en 15.00 uur stud. H.J. Agteresch; Aalst 14.00 uur ds. B. Labee; Alblasserdam 9.30 uur ds. B. van der Heiden en 15.00 uur ds. J. van Rijswijk; Alphen a/d Rijn 18.30 uur ds. W. Harinck; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; Apeldoorn 10.00 en 16.00 uur ds. R.A.M. Visser; Arnhem 17.30 uur ds. R. Kattenberg; Barendrecht 10.00 en 16.00 uur stud. G.P. van Nieuw Amerongen; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur ds. E.J. Boudewijn; Barneveld-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. J.W. Verweij; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur ds. A. Schreuder; Benthuizen 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; Berkenwoude 10.00 uur ds. W. Silfhout en 19.00 uur ds. G. Clements; Bodegraven 10.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil en 16.30 uur ds. J.J. Tanis; Borssele 9.30 en 18.00 uur ds. D. de Wit; Brakel 10.00 en 18.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur ds. A. Verschuure; Capelle a/d IJssel-West 15.00 uur ds. H.A. van Zetten; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Delft 19.00 uur stud. G.P. van Nieuw Amerongen; Dirksland 10.00 (H.A.) en 18.00 uur ds. K. Boeder; Doetinchem 15.00 uur ds. R. Kattenberg; Dordrecht 17.00 uur ds. D.W. Tuinier; Ede 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. M. Joosse; Eindhoven 10.00 uur (H.A.) ds. D.W. Tuinier; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; Emmeloord 9.30 en 16.00 uur ds. P.G. Heijkamp; Enkhuizen 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. G. Heijkamp; Enschede 17.30 uur stud. M. Blok; Enter 9.30 en 15.00 uur stud. M. Blok; Ermelo 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. J.B. Huisman; Genemuiden 9.30 (H.A.) en 15.30 uur ds. C. Hogchem; Goes 9.30 uur ds. C. Harinck en 14.00 uur ds. G.J. Baan; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. G. Clements; 's-Gravenpolder 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. H. Hofman; 's-Gravenzande 9.30 uur ds. J.J. Tanis en 15.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Groningen 10.00 en 16.00 uur ds. J.B. Zippro; Haamstede 10.00 (H.A.) en 19.00 uur ds. G.J. Baan; Hardinxveld-Giessendam 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 9.30 (H.A.) en 16.30 uur ds. M.H. Schot; Hilversum 19.00 uur ds. M. Joosse; Hoedekenskerke 16.00 uur ds. G.J. Baan; Houten 17.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Kampen 15.30 uur ds. A. Schreuder; Kamperland 15.30 uur ds. H. Hofman; Kapelle-Biezelingse 10.00 en 16.30 uur ds. M. Karens; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 uur (H.A.) ds. G. Beens; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur ds. C. van Ruitenburg; Leerdam 10.00 en 18.00 uur ds. J. Schipper; Leiderdorp 15.30

uur ds. W.A. Zondag; Lisse 10.00 en 16.00 uur ds. G.J.N. Moens; Meeuwen 15.30 uur ds. A.T. Huijser; Meliskerke 9.30 (H.A.) en 14.30 uur ds. S. Maljaars; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Zuid 15.30 uur ds. A.P. Baaijens; Mijdrecht 10.00 en 19.00 uur ds. C.J. Meeuse; Moerkapelle 9.30 en 15.30 uur (voor de evangelisatie) ds. W. Harinck; Nieuw-Beijerland 18.00 uur stud. H.E.P. Fortuyn; Nieuworp 9.30 en 18.30 uur ds. A.J. de Waard; Nieuwer ter Aa 15.30 uur ds. C.J. Meeuse; Nieuwerkerk 15.00 uur ds. A.J. de Waard; Nijkerk 18.30 uur ds. A. Schot; Nisse 9.30 en 14.30 uur stud. H.E.P. Fortuyn; Nunspeet 9.30 (H.A.) en 15.00 uur ds. A. Schot; Oosterend 10.00 en 16.30 uur ds. A. Vermeij; Oostvoorne 19.00 uur ds. H. Brons; Opheusden 10.00 en 17.30 uur ds. W. Mouw; Oud-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; Ouddorp 18.30 uur ds. C. Harinck; Poederloijen 14.30 uur ds. P. Mulder; Poortugaal 16.00 uur ds. W. Silfhout; Puffershoek 16.30 uur ds. B. van der Heiden; Rhenen 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. G.M. de Leeuw; Ridderkerk-Slikkerveer 9.30 uur ds. J. Driessen en 16.00 uur ds. J.S. van der Net; Rijssen-Noord 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rijssen-West 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. J. van Laar; Rijssen-Zuid 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. S.W. Janse; Rilland-Bath 18.30 uur ds. A.J. Gunst; Rotterdam-Alexanderpolder 10.00 uur ds. J.S. van der Net en 19.00 uur ds. C. van Ruitenburg; Rotterdam-Centrum 9.30 uur ds. H. Paul en 14.30 uur ds. A. Verschuure; Rotterdam-IJsselmonde 19.00 uur ds. L. Blok; Rotterdam-Zuidwijk 16.30 uur ds. J. Driessen; Scherpenisse 14.30 uur ds. P.D. den Haan; Scherpenzeel 10.00 en 18.30 uur ds. G. Pater; Sliedrecht 9.30 en 18.00 uur ds. A.T. Huijser; Soest 9.30 en 16.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Sprang-Capelle 14.30 uur ds. D.W. Tuinier; Stolwijk 10.00 en 19.00 uur ds. G. Hoogerland; Terneuzen 15.00 uur ds. D. de Wit; Terwolde - De Vecht 14.30 uur ds. H. van der Heiden; Tholen 10.00 en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; Tricht-Geldermalsen 10.00 en 18.30 uur ds. P. Mulder; Utrecht 12.30 uur ds. W.A. Zondag; Veen 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. E. Bakker; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur ds. B. Labee; Vlaardingen 10.00 en 16.30 uur ds. H. Brons; Wageningen 10.00 en 18.30 uur ds. H. van der Heiden; Westkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. J. de Kok; Wierden 15.00 uur ds. S.W. Janse; Woerden 10.00 en 18.30 uur ds. W.A. Zondag; Wolphaartsdijk 18.00 uur ds. S. Maljaars; Yerseke 9.30 (H.A.) en 14.00 (H.D.) en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zeist 10.00 en 18.30 uur ds. J.J. van Ekeveld; Zoetermeer 10.00 (H.D.) en 18.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Zwijndrecht 18.00

uur stud. H.J. Agteresch; Zwolle 15.00 uur ds. G. van Manen.

DINSDAG 13 FEBRUARI 2018

Barneveld-Zuid 19.30 uur ds. G.M. de Leeuw; Dirksland 19.30 uur ds. K. Boeder; Ede 19.30 uur ds. M. Joosse; Lisse 19.45 uur ds. G.J.N. Moens; Oosterland 19.30 uur ds. A. Verschuure; Rhenen 19.30 uur (voor de zending) ds. B.J. van Boven; Terwolde - De Vecht 19.30 uur ds. G. Pater; Westzaan 19.30 uur ds. J.J. van Ekeveld.

WOENSDAG 14 FEBRUARI 2018

Barendrecht 19.30 uur ds. B. van der Heiden; Beekbergen 19.30 uur ds. A. Schreuder; Berkenwoude 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; Dordrecht 19.30 uur ds. A. Verschuure; Hardinxveld-Giessendam 19.30 uur (dovendienst) ds. M. Karens; Hilversum 19.45 uur ds. L. Blok; Hoofddorp 19.45 uur ds. J.J. van Ekeveld; Nieuwer ter Aa 19.45 uur ds. G. Hoogerland; Opperdoes 19.30 uur ds. J.S. van der Net; Poortugaal 19.30 uur ds. C. van Krimpen; Rijssen-Zuid 19.30 uur ds. S.W. Janse; Rotterdam-Alexanderpolder 19.30 uur ds. W.A. Zondag; Soest 19.30 uur ds. W. Silfhout; Urk 10.00 en 17.00 uur ds. C. Hogchem; Veen 19.30 uur ds. E. Bakker; Veenendaal 19.30 uur ds. B. Labee; Vlaardingen 19.30 uur (voor de zending) ds. G.W.S. Mulder; Waarde 19.30 uur (tijdrede) ds. D. de Wit; Waardenburg 19.30 uur ds. G.J.N. Moens; Werkendam 19.30 uur ds. J.W. Verweij; Zwolle 19.30 uur ds. F. Mulder.

DONDERDAG 15 FEBRUARI 2018

Aalburg 19.30 uur ds. G. van Manen; Kootwijkerbroek 19.30 uur ds. G. Beens; Naaldwijk 19.45 uur ds. C. van Ruitenburg; Ouddorp 19.30 uur ds. J.W. Verweij; Poederloijen 19.30 uur ds. A. Schot; Ridderkerk 19.30 uur ds. M. Karens; Ridderkerk-Slikkerveer 19.30 uur ds. G.M. de Leeuw; Rilland-Bath 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. M. Joosse; Tricht-Geldermalsen 19.30 uur ds. P. Mulder.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 11 FEBRUARI 2018

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2, Alkmaar) 16.30 uur evang. H.J. van den Boogaart; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 uur evang. H.J. van den Boogaart; Emmen (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 16.00 uur evang. S. de Visser; Merksem (Jaak de Boeckstraat 21-23, Merksem) 10.00 en 16.30 uur evang. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 en 18.30 uur evang. G. Baan.

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

Advertenties

Te huur: fijne 6 à 7-pers. **vakantiewoning** op rustig park in **ZOUTELANDE**, op loopafstand van strand. Nieuw: 2-persoons bed beneden! V.v. wasmachine, -droger, vaatwasser en Wi-Fi. Kijk snel op de website www.springvloed13.nl of bel 0118-581664 of 06-36016064

Camper huren?

Trek er op uit met onze luxe camper!
www.campergenot.nl

Tijdelijk te huur gevraagd in Capelle a/d IJssel of omgeving per 1 maart 2018 of eerder: zelfstandige woonruimte, min. 2 slaapkamers. Gewenste huur tot een max. van € 750,-. Voor aanbiedingen en nadere inl.: 06-36085467 (het liefst 's avonds) of via: hg.borsboom@outlook.com

Vakantiewoning te huur in ZEELAND (7 pers.+baby). Wasmachine, afwasmachine, magnetron, Wifi, kinderbed, kinderstoel aanwezig. Wk. 25, 26, 30 t/m 34 bezet. www.boerderijvakantiezeeland.nl

WerkmetTalent.nl

Kom werken in de Ouderenzorg • Cura Zorgtalent / Heel Ned. (Parttime) Verkopers Bedden • Heel Nederland
Talent Financiële Administratie - SPOED • Jobfish / Dordrecht
Maatschappelijk werker • Gevangenzorg NL / Zoetermeer

Te huur: 2-3 pers. **vakantiehuisje**, Valkseweg 8 te **Barneveld**.
Tel. 0342-412663.

Koeling in uw Kerk(gebouw)
Voor elk probleem? Bel AKTIE
Tel: 010-4517471
CO2 metingen
Advies en installatieburo
Voor een vrijblijvende offerte
aktie@kliksafe.nl

Welkom op onze site!
Ruim 60.000 boeken op:
www.derooboeken.nl

Uw vakantie in een compleet ingericht LODGE VILLA (6 tot 8 pers.)
Direct aan het Lago- Maggiore in Italië
Info: 055 7507930 www.familylodges.nl

BEGRAFENISVERZORGING

Voor het verzorgen van begrafenissen op Tholen, Sint Philipsland, Schouwen-Duiveland, Zuid-Beveland e.o.

U mag vrijblijvend informatie of een wilsbeschikking aanvragen.

Molenpad 4, 4696 BP Stavenisse | tel. 0166-697438
www.begravenisverzorgingdorst.nl
(Wij verzorgen geen crematies.)

Voor een respect- en stijlvolle begeleiding

ROEMEENSE PANFLUITEN, BLOKFLUITEN, MUZIEKSTANDAARDS EN NOG VEEL MEER!

R. Mulder - Staphorst
06-12610628 of 0522-474256

www.muldermuziekinstrumenten.nl

Te huur ruime vakantiewoning voor 2 pers. in het buitengebied van Rijssen.
www.weidehoeverijssen.nl
Tel. 06 - 82 71 31 22

ES Vakanties
Vakanties in eigen sfeer

OOSTENRIJK, vanaf €495,- huurt u een **stacaravan op gezinscamping**. Recreatieteam, kerkdiensten, zon, water en bergen. Info: 055-3030083
www.es-vakanties.nl

Hebt u ...

vragen, zorgen, problemen rond de opvoeding?
KOC Diensten biedt hulp voor jeugd en gezin bij u thuis.

Uitgaande van het Ds. G.H. Kerstencentrum

- Landelijk werkzaam
- Begeleiding met de Bijbel als grondslag
- Oplossingsgerichte begeleiding in opvoedsituaties met vragen rond peuters-kleuters-tieners-pubers
- Onderzoek en begeleiding bij ADHD-autisme-(faal)angst
- Advies inzake logeeropvang
- Generalistische basis ggz

Sterk in thema's:

- grenzen stellen
- godsdienstige opvoeding
- hoogbegaafdheid
- dyslexie
- keukentafelgesprek
- mediagebruik
- verstandelijke beperking
- weerbaarheid

Nieuweweg-noord 251 - 3905 LW Veenendaal - 0318-517310 - info@koc.nu - www.kocdiensten.nl

Een handreiking bij vragen rondom het lijden

ds. A. Schreuder

Gij ziet het immers

De vraag naar Gods hand in het lijden

De Bijbel tekent ons op veel plaatsen de worsteling hoe Gods almacht en Gods goedheid zich tot elkaar verhouden. Met de vragen rondom het lijden en hoe de Heere daar Zijn hand in heeft, is alle eeuwen door geworsteld.

In dit boek wordt een handreiking gedaan hoe mensen die in lijden verkeren met die vragen moeten omgaan.

De Heere wijst ons met betrekking tot het lijden een duidelijke weg waarin de mens in het lijden rust en vrede ontvangt voor zijn ziel.

Geb. 145 blz. **14,90**

verrijgbaar bij de boekhandel

Uitgeverij Boekhandel

bezoek onze webwinkel
www.gebrkoster.nl

Gebr. Koster
Nairacstraat 17, Barneveld
tel. 0342 - 41 69 86

KO1703

EVANGELISATIE:

OPTIE OF OPDRACHT?!

KOM NAAR DE LANDELIJKE EVANGELISATIEDAG

>> D.V. ZATERDAG 3 MAART 2018

- Thema-lezing ds. M. Joosse
- Diverse workshops*, zie website
- Lezing: Areopagus 2018 - Hoe bereik je hogeropgeleiden?
- Presentatie ev. S. de Visser

09.15 uur Inloop met koffie en thee

10.00 uur Aanvang programma

15:00 uur Sluiting

- Kindercrèche* 0-3 jaar
- Kinderprogramma* 4-7 en 8-11 jaar
- In de middagpauze:
lunch verkrijgbaar

WORKSHOP VOOR

JONGEREN VAN 12+

KOM OOK!

NIEUWE LOCATIE:
Hoornbeek College
Utrechtseweg 230
AMERSFOORT

>> **WWW.EVGG.NL**

* Aanmelden tussen 1 februari en 1 maart via de website.

EVANGELISATIE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Met het RD op reis...

Onder de naam "Met het RD op reis" organiseert het Reformatorisch Dagblad dit jaar verschillende buitenlandse reizen. Voor RD-abonnees geldt een vroegboekorting. Ga met ons mee en beleef een onvergetelijke vakantie.

In de voetsporen van de Oranjes

De geschiedenis van ons koningshuis staat centraal met bezoek aan de burch van Nassau en Schloss Oranienstein met de slotkapel. Gevarieerd programma met een boottocht en prachtige natuurtochten. Ook bezoekt u de universiteitsstad Marburg en middeleeuwse stadjes.

Datum: **D.V. 23 t/m 27 april 2018**
Reisbegeleider: L. Vogelaar, verslaggever Koninklijk Huis Reformatorisch Dagblad

Vroegboekprijs: € 625,- p.p. aanmelden voor 12 maart,
daarna € 650,-.
Niet-abonneeprijs € 675,-.

Naar het land van de Bijbel

Deze reis geeft u een goede indruk van het land Israël. Naast de bekende Bijbelse plaatsen staan er bijzondere excursies op het programma zoals een bezoek aan de Berg Hermon en de waterval Ein Gedi. U ontmoet ook onze RD-correspondent Alfred Muller en een orthodoxe Jood.

Datum: **D.V. 30 april t/m 8 mei 2018**
Reisbegeleider: H. van den Berge, adjunct-hoofdredacteur Reformatorisch Dagblad. Ds. A. Schreuder zorgt tijdens deze reis voor een toelichting.

Vroegboekprijs: € 1.699,- p.p. aanmelden voor 1 maart,
daarna € 1729,-.
Niet-abonneeprijs € 1759,-.

Naar het land van Luther

U bezoekt de belangrijkste plaatsen die met de Reformatie te maken hebben, zoals de Wartburg, Eisleben en de reformatiestad Wittenberg. Indrukwekkend is ook het bezoek aan voormalig concentratiekamp Buchenwald.

Datum: **D.V. 4 t/m 8 juni 2018**
Reisbegeleider: ds. B. van der Heiden

Vroegboekprijs: € 625,- p.p. aanmelden voor 30 maart,
daarna € 650,-.
Niet-abonneeprijs € 675,-.

Meer informatie en boeken via rd.nl/abonneevoordeel onder RD reizen.
Of bel 055 – 53 90 498 voor het volledige reisprogramma.

 Reformatorisch Dagblad

Een mooie dag

moet je mooi
aankleden...

den Engelsman & van Driel

Voorstraat 15 - Sint-Annaland
Tel. (0166) 65 24 90
Maak een afspraak

www.denengelsmanenvandriel.nl

Begravenisonderneming STAM

Molenstraat 153, 2961 AK Kinderdijk
Tel. 078 6919005 - **Geen crematies** -

Te Huur Barneveld winkelcentrum,
boven Rosedale, 2 ruime kamers voor
2 dames, eigen opgang.
06 51 55 54 81 na 18.00 uur.

Mediation of bemiddeling nodig?

Bel 030 - 760 10 00 of mail
mr.pjdenboef@jdb-advocaten.nl

Janssens ■ Den Boef
advocaten

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING

P.H. VAN DER LEER
Veenendaal Rhenen

Voor een persoonlijke en betrokken begeleiding
bij het verzorgen van alleen begravenissen

P.H. van der Leer

T 0318 - 526641

E info@phvanderleer.nl

M 06 - 46376232

W www.phvanderleer.nl

kina
begravenisverzorging

D.W. Schipper
010-458 31 12
Capelle a/d IJssel

J. Kooijman
0182-58 39 32
Gouda

Dag en nacht bereikbaar

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

HARKES
Begravenissen

Voorofscheweg 15a
2771 MA Boskoop
harkesbegravenissen.nl
0172 - 21 21 22

WIJ VERZORGEN ALLEEN
BEGRAFENISSEN

Reformatorische Psychologenpraktijk Nederland

Reformatorische Psychologenpraktijk Nederland biedt identiteit bewuste behandeling en begeleiding en psychologisch onderzoek aan volwassenen, jongeren en kinderen met psychosociale en psychologische vragen en problemen.

Ohmweg 1g, 2952 BD Alblasterdam
078 - 69 32 808 of info@rpederland.nl
Bezoek onze website voor meer informatie, de tarieven en aanmelding.
www.rpederland.nl

Identiteitsbewust • Persoonlijk • Vertrouwelijk • Doelgericht

BOEKEN EN MUZIEK VAN DER BOOM

Voorstraat 41 - 3245 BG Sommelsdijk
Tel. (0187) 48 26 14 - Fax (0187) 48 45 20
www.boekhandelvanderboom.nl

Te huur: woonruimte in het buitengebied van Terschuur/Barneveld.

Eigen ingang, keuken, woonkamer, douche, toilet, en 2 slaapkamers (1e etage). Met tuin. Voorkeur gaat uit, naar een jong echtpaar. Vraagprijs: € 850,-
T.:06-23303550

NATUUR- EN LANDSCHAPSCAMPING

"DE VERBORGEN HOEK"

Kom kamperen op Camping De Verborgten Hoek FRIESLAND of huur CHALET of compleet ingerichte LODGETENT (6-8 of 8-10 pers.) bij de FRIESE MEREN.
www.deverborgenhoek.nl 0514-602065

Colofon

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de
Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur: ds. G.J. van Aalst

Redacteurs: ds. B. Labee, J. van 't Hul

Redactiesecretaris: J.J. Verhage

Bijdragen van medewerkers

ds. G.J. van Aalst
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
T 0186-576990
E givanaalst@kliksafe.nl

Boeken ter recensie en vragen voor rubriek "Vraag en antwoord"

ds. B. Labee
Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-51 35 97
E b.labee@kliksafe.nl

Meditaties

J. van 't Hul
Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
T 06-57773987
E jvthul@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk) en berichten

J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk
T 0180-420865, F 0180-423583
E jj.verhage@kliksafe.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten:
uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum
van verschijning van De Saambinder in de
daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk

Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening,
postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
E saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan

Verloop drukkerij
postbus 33, 2950 AA Alblasterdam
T 078-6912899
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag
vóór de week van verschijning aangele-
verd te zijn. Rouwadvertenties uiterlijk
maandagmorgen 9 uur.

Advertenties € 1,35 per mm.
Familieberichten € 0,45 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
E saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v. De
Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementsprijzen (bij vooruitbetaling):

voor Nederland: € 14,00 per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober)
voor het buitenland*: € 150,00 per jaar
* afwijkend tarief voor:
Canada: \$ 165, USA: \$ 140

Correspondentieadres Noord-Amerika

Mr. A.M. Berman
3340 Culp Rd. Unit 11
Vineland Stn. ON LOR 2E0
T 905 562 1331
E amberman47@gmail.com

De redactie behoudt zich het recht voor
ingezonden bijdragen, kerknieuws, berich-
ten en advertenties zonder overleg aan te
passen, in te korten of zonder opgave van
reden niet te plaatsen.

De redactie aanvaardt geen enkele aan-
sprakelijkheid betreffende de inhoud van
de advertenties en de (recensies van de)
aangekondigde boeken.

de Saambinder *Bewuste keuze*

Ds. Labee over:

Afgunst en geestelijke jaloezie

Een vriendin wordt vaak vertroost onder de preken en ik niet. Dan ben ik echt afgunstig (wat niet goed is, denk ik). Of mag je dat ook geestelijke jaloezie noemen zoals we dat lezen van W. Huntington?

Liefde

Het blijft altijd wat lastig om deze begrippen te 'kleuren'. Maar de vraagsteller heeft terecht aangevoeld dat 'afgunstig-zijn' niet goed is. We moesten denken aan het woord wat de apostel Paulus schrijft aan de Korinthiërs (1 Korinthe 13 vers 4): 'De liefde is lankmoedig, zij is goedertieren; de liefde is niet afgunstig; de liefde handelt niet lichtvaardiglijk, zij is niet opgeblazen'. Een christen die de echte liefde heeft, 'verdraagt door de genade des Heiligen Geestes de smaadheden en ongelijken haar aangedaan, en bedwingt de toorn en de wraakgierigheid' (kanttekening 16). Het tegendeel zal het ware christenleven tekenen! Dan gunnen we onze naaste - zelfs diegenen die ons niet vriendelijk gezind zijn - het beste.

Afgunstig-zijn mogen we niet samen laten vallen met geestelijke jaloezie. De Engelse predikant Philpot (1802-1869) gebruikt de laatste uitdrukking inderdaad over zijn medebroeder in de bediening, Huntington (1745-1813). Hij beschrijft hem als een visser der mensen, die 'de vishaak in diepe wateren kon werpen, terwijl zijn broeders niet wisten hoe en waar zij met de hengel en de lijn moesten vissen. Zijn diepe bevinding van de wet, van verschillende aanvechtingen, van zielen smart, van geestelij-

ke jaloezie, van de verberging van Gods aangezicht, stelden hem in staat om de lijn in duistere wateren en weggezonden kuilen te doen afdalen, waar enige geestelijke vissen zich verborgen houden en zich aan het gezicht en licht onttrekken. Zijn eigen heldere en gezegende verlossing stelde hem in staat om ook te vissen voor hen die in de heldere stralen van de middagzon springen en zich koesteren'. Die geestelijke jaloezie wijst op het diepe heimwee naar de verborgen omgang met God vanuit een (al is het onvolmaakt) verlangen dat God verheerlijkt wordt.

Liefdesijver

De kanttekeningen op onze Statenvertaling spreken over deze 'jaloezie' in Hooglied 8. We lezen daar in vers 6: 'Zet mij als een zegel op Uw hart, als een zegel op Uw arm; want de liefde is sterk als de dood, de ijver is hard als het graf; haar kolen zijn vurige kolen, vlammen des HEEREN'. Kanttekening 25 schrijft daarbij: 'Of: jaloezie. Dit betekent een heftige brandende liefde. Deze liefde of ijver wordt gezegd hard te wezen als het graf, omdat zij alle zwaarigheden verslindt en overwint, Gal. 5:24. Kol. 3:5, gelijk de dood en het graf alles verslinden'. Ook in 2 Korinthe 11 vers 2 spreekt de apostel over deze liefdesijver: 'Want ik ben ijverig over u met een ijver Gods; want ik heb ulieden toe bereid om u als een reine maagd aan één Man voor te stellen, namelijk aan Christus'. Twee keer geven de kanttekenaren aan dat het bij die ijver gaat om 'jaloezie'. Afgunst en geestelijke jaloezie staan in deze betekenis dus niet op één lijn. Het eerste is zondig, het tweede is vrucht van genade.

Ten slotte, we proefden iets van het verlangen van de vraagsteller om onderwijs te mogen krijgen vanuit Gods Woord, juist onder de prediking (of leesdiensten). Wel, gebruik trouw de genademiddelen en smee of de Heere door Zijn Woord wil spreken tot de ziel. We zijn zo afhankelijk van Gods Geest en de Heere is vrijmachtig. Maar tegelijk is Hij zo gewillig om in verloren zondaarsharten te werken, om Jezus' wil. En het heimwee is weleens sterk, waarvan we in Hooglied (2 vers 12) lezen: 'De bloemen worden gezien in het land, de zangtijd genaakt, en de stem der tortelduif wordt gehoord in ons land'.

VRAAG?

Heb jij/hebt u ook een vraag? Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt - zo mogelijk - altijd een reactie.

Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder.

Graag wel wat geduld. Er liggen nog tientallen vragen op een reactie te wachten.